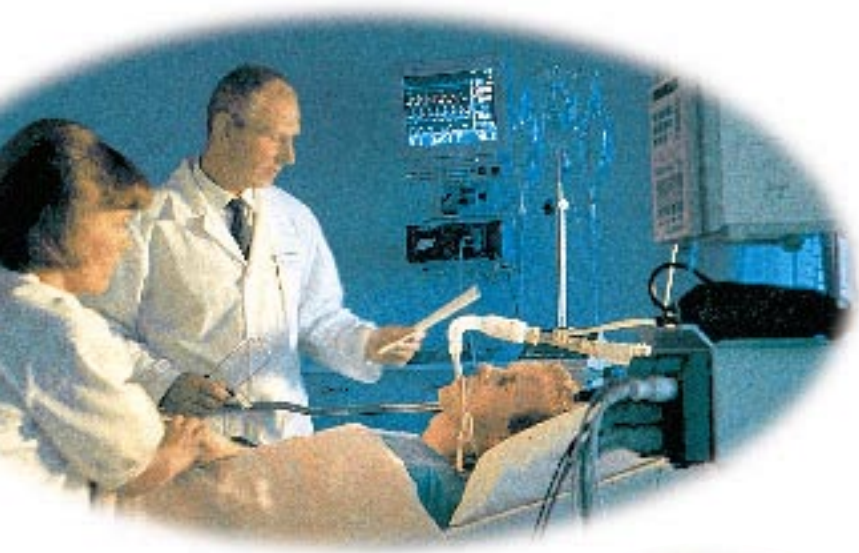

Vuosikertomus 1996

INSTRUMENTARIUM

Varsinainen yhtiökokous

on tiistaina 25.3.1997 klo 16.00 Instrumentarium Oy:n pääkonttorissa, Kuortaneenkatu 2, Helsinki. Osakkeenomistajien, jotka haluavat osallistua yhtiökokoukseen, on oltava merkittyinä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön omistajaluetteloon viimeistään perjantaina 14.3.1997 ja ilmoittauduttava viimeistään torstaina 20.3.1997 klo 16.00 puh. (09) 394 1404. Osakkeenomistajat, jotka eivät ole vielä vaihtaneet osakkeitaan arvo-osuuksiksi, saavat ohjeet yhtiökokoukseen osallistumisesta ylläolevasta puhelinnumerosta.

Taloudellinen informaatio

Instrumentarium Oy julkaisee vuoden 1997 aikana suomeksi ja englanniksi kaksi osavuositähtäystä. Tammi-huhtikuun katsaus julkaistaan 5.6.1997 ja tammi-elokuun katsaus 7.10.1997. Ennakkotiedot tilivuodelta 1997 julkaistaan helmikuussa 1998.

Julkaisuja voi tilata osoitteella:

Instrumentarium Oy, Sijoittajayhteydet,
PL 100, 00031 INSTRUMENTARIUM

Puhelin: (09) 394 1401

Faksi: (09) 146 4172

Internet: hannele.sosimaki@instrumentarium.fi

190

Sisältö

<i>Konserni lyhyesti</i>	4
<i>Liiketoiminta-alueet</i>	5
<i>Toimitusjohtajan katsaus</i>	6
<i>Anestesia ja tehohoito</i>	8
<i>Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet</i>	14
<i>Optiikka</i>	18
<i>Erillisyyksiköt</i>	20
<i>Hallituksen toimintakertomus</i>	22
<i>Osakkeet ja osakkeenomistajat</i>	26
<i>Tuloslaskelma</i>	30
<i>Rahoituslaskelma</i>	31
<i>Tase</i>	32
<i>Tilinpäätöksen liitetiedot</i>	34
<i>Viisivuotistilastoa</i>	46
<i>Tunnuslukujen laskentaperusteet</i>	47
<i>Voitonjakoehdotus</i>	48
<i>Tilintarkastuskertomus</i>	48
<i>Hallintoneuvoston lausunto</i>	48
<i>Hallintoelimet ja tilintarkastajat</i>	49
<i>U.S. GAAPin mukainen tulos ja oma pääoma</i>	50
<i>Osoitteet</i>	54

INSTRUMENTARIUM

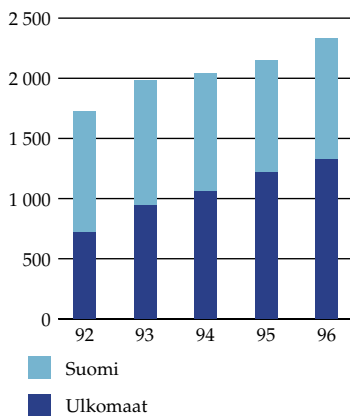
Konserni lyhyesti

Instrumentarium on terveydenhuoltoalaan keskittyvä konserni, joka valmistaa ja markkinoi terveydenhuollon teknologiatuotteita kansainvälisille markkinoille sekä harjoittaa optiikan vähittäiskauppaa ja erikoistuotteiden tukkukauppaa Suomessa ja lähialueilla. Liiketoiminnan painopiste on anestesiassa ja tehohoidossa, jossa pyritään maailmanlaajuisesti johtavaan asemaan. Liiketoimintojen kehittämisessä hyödynnetään konsernin vahvaa rahoitusasemaa.

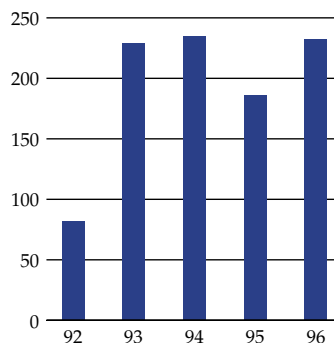
Mmk	1996	1995	+/- %
Liikevaihto	2 335,5	2 147,9	8,7
Ulkomainen liikevaihto	1 328,1	1 217,1	9,1
Liikevoitto	232,0	186,1	24,6
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	273,3	225,2	21,4
Voitto ennen satunnaiseriä ja varauksia, verojen jälkeen	200,4	146,5	36,8
Oma pääoma	1 732,3	1 507,6	14,9
Taseen loppusumma	2 459,7	2 360,9	4,2
Sijoitetun pääoman tuotto-%	17,6	15,2	
Omavaraisuusaste-%	71,7	65,1	
Tulos/osake, mk	9,88	8,17	20,9
Osinko/osake, mk	3,50 *	2,80	25,0
Henkilöstö keskimäärin	2 633	2 559	2,9

* Hallituksen ehdotus.

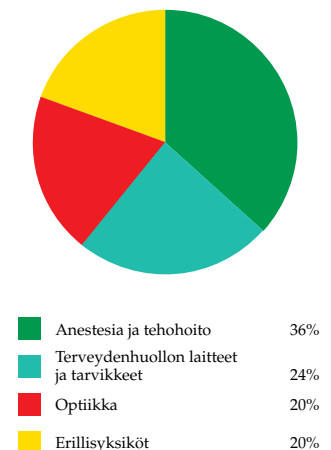
Liikevaihto, Mmk

Liikevoitto, Mmk

Liikevaihdon jakauma liiketoiminta-alueittain

Liiketoiminta-alueet

Anestesia ja tehohoito

Datex-Engström tuottaa terveydenhuoltopalvelujen tarjoajille maailmanlaajuisesti anestesian ja tehohoidon laitteita ja palveluja, joilla pyritään varmistamaan turvallinen sekä teknisesti ja taloudellisesti tehokas hoito. Tuotevalikoima käsittää anestesia- ja tehohoitomonitorit ja -järjestelmät, anestesiakoneet, hengityskoneet, informaatiojärjestelmät sekä tarvikkeet.

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Instrumentarium Imaging kehittää, valmistaa ja markkinoi maailmanlaajuisesti erikoisröntgenlaitteita lääketieteelliseen ja hammaslääketieteelliseen kuvantamiseen.

Merivaara tarjoaa laajan tuotevalikoiman sairaala- ja hoitokotikalusteita, kuten sänkyjä, leikkauspöytiä, paareja ja geriatria tuoleja pääasiassa Euroopan markkinoille.

Instrumed markkinoi ja huoltaa lääketieteellisiä laitteita ja tarvikkeita sekä laboratoriovälineitä Suomessa.

Medinovum markkinoi Suomessa rinnakkaislääkkeitä.

Soxil myy lääketieteellisiä laitteita Italiassa ja Välimeren alueella.

LM-Dental valmistaa ja markkinoi hammaslääkärin käsi-instrumentteja ja oheistuotteita Euroopan markkinoille.

Medko Medical harjoittaa lääketieteellisten laitteiden projektimyyntiä sekä vientiä etupäässä Venäjälle ja Baltian maihin.

Optiikka

Optiikkaryhmä harjoittaa optiikan tuotteiden ja palvelujen vähittäismyyntiä Suomessa, Ruotsissa ja Virossa sekä kotiterveydenhoidon tuotteiden vähittäiskauppaa Suomessa. Ryhmällä on omat myymäläketjut näissä maissa.

Erillisyyksiköt

Instru Data Oy toimittaa tietotekniikan järjestelmiä ja laitteita sekä niihin liittyviä palveluja Suomessa, Venäjällä ja Baltian maissa.

Oy Bergenheim Yhtiöt Ab harjoittaa kosmetiikan ja päivittäistavaroiden maahantuontia, valmistusta ja tukkukauppaa pääasiassa Suomessa.

Oy Tekno-Rema Ab harjoittaa langattoman viestinnän järjestelmien ja laitteiden maahantuontia ja tukkukauppaa Suomessa.

Toimitusjohtajan katsaus

Instrumentarium-konsernin tulos vuonna 1996 oli hyvä. Tulos osaketta kohden oli 9,88 markkaa, mikä on 20,9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Liikevoitto kasvoi 24,6 % ja oli 232 milj. markkaa. Voitto ennen satunnaisia eriä, varauksia ja veroja oli 273 milj. markkaa eli 21,4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin 116 milj. markkaa, kun niihin vuotta aiemmin käytettiin 113 milj. markkaa. Myynnin ja markkinoinnin kulut kasvoivat 8,4 % ja olivat 653 milj. markkaa.

Tuloksen kasvuun on eniten vaikuttanut Datex-Engströmin ja Optiikkaryhmän myönteinen kehitys. Jatkuva panostus anestesian ja tehohoidon tuotekehitykseen ja markkinointiin sekä menestyksellisesti edennyt Datexin ja Engströmin toimintojen organisointi ovat kasvattaneet toimialan tulosta 64 % ja myyntiä 19 % edellisestä vuodesta. Optiikan tuotteiden kysyntä on vakaassa kasvussa. Optiikkaryhmä kasvatti myyntiään 16 % ja tulostaan 33 % edellisvuotisesta mm. myymäläverkoston menestyksellisen laajentamisen avulla.

Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet -liiketoiminnan tulos kokonaisuudessaan aleni. Kotimarkkinoilla myynti ja tulos kehittivät hyvin. Vientimarkkinoilla myynnin kehitys ei vastannut odotuksia. Edellisvuoden kaltaisia projektitoimitusten tuloutuksia ei ollut.

Erillisyyksiköiden tulos aleni, koska kiristynyt kilpailu pienensi bruttokatteita. Tulostaso oli kokonaisuudessaan edelleen hyvä.

Vuotta 1996 voi luonnehtia kahden edellisvuoden panostusten ja rakennemuutosten vakiinnuttamisjaksoksi. Datex-Engströmin tuotteiden markkinapotentiaali on kasvanut merkittävästi ja näytöt sen hyödyntämisestä ovat vahvat.

Instrumentarium valmistaa ja markkinoi terveydenhuollon teknologia-tuotteita kansainvälisille markkinoille sekä harjoittaa optiikan vähittäiskauppaa ja erikoistuotteiden tukkukauppaa Suomessa ja lähialueilla. Konsernissa on mahdollista tasapainottaa hyvinkin erilaiset liiketoimintariskit ja kassavirrat tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. Painopiste on anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnassa, jossa pyritään maailmanlaajuisesti johtavaan asemaan.

Vuoden päättyessä konsernin palveluksessa oli 2 628 henkilöä. Teidän työnne luo Instrumentariumin menestyksen. Parhaimmat kiitokseni kaikille.

Pyrimme parhaamme mukaan huolehtimaan siitä, että kaikkien nykyisten 10 178 osakkeenomistajan (31.12.1996) ja tulevien osakkeenomistajien sijoituksen arvon kehitys ja osingot tekevät sijoituksen Instrumentariumin osakkeisiin tuottavaksi. Hallitus ehdottaa, että vuodelta 1996 maksetaan osinkoa 3,50 markkaa osakkeelta, mikä olisi 25 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Osinkoehdotus noudattaa yhtiön aiemmin omaksumaa linjaa, jonka mukaan voitosta jaettaisiin noin kolmannes osinkona. Esityksen mukainen osinkosuhde olisi 35,4 %.

Liiketoimintamme keskeisin perusta on tyytyväinen asiakas. Haluan kiittää luottamuksesta teitä kaikkia, jotka olette asioineet kanssamme. Pyrimme olemaan luottamuksenne arvoisia myös tulevaisuudessa. Panostamme jatkuvasti tuotteittemme ja palveluidemme kehittämiseen, täsmällisyyteen ja laatuun.

Markku Talonen
Toimitusjohtaja

Anestesia ja tehohoito

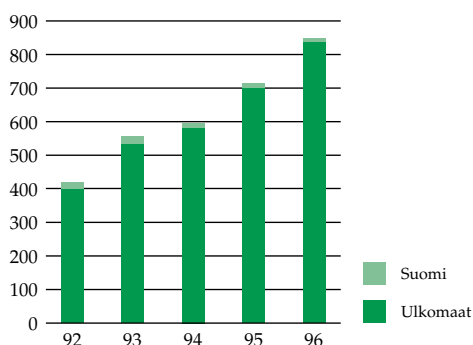
Datex-Engströmin anestesia- ja tehohoitotuotteet on suunniteltu yhdessä käyttäjien kanssa vastaamaan korkeimpia suorituskykyvaatimuksia, samalla kun ne kuitenkin ovat taloudellisia ja helppokäyttöisiä.

Datex-Engström

Instrumentariumin Datex-Engström-ryhmä tarjoaa kansainvälisille terveydenhuoltomarkkinoille tuotteita ja palveluita, jotka parantavat anestesian ja tehohoidon hoitotuloksia, helpottavat ja tehostavat hoitoprosesseja sekä alentavat kustannuksia. Datex-Engströmin erityisosaaminen perustuu potilasvalvonta- ja hengityskoneteknologiaan, ja siitä on tullut yksi johtavista valmistajista anestesian ja tehohoidon alalla sekä maailman suurin anestesiamonitoren toimittaja. Anestesian ja tehohoidon potilasvalvontalaitteiden lisäksi ryhmän tuotteita ovat kannettavat monitorit, yleismonitorit, anestesiakoneet, tehohoidon hengityskoneet, anestesian ja tehohoidon tietojärjestelmät sekä hengityshoidon tarvikkeet. Valmistajalta vaaditaan nykyään kokonaisvaltaista palvelua, johon kuuluvat laitteet, ohjelmistoratkaisut, tarvikkeet ja oheispalvelut.

Datex-Engströmin päämarkkina-alueen muodostavat teollisuusmaat, joissa on viime vuosina keskitetty entistä enemmän kustannustehokkuuden parantamiseen. Anestesia- ja tehohoitoteknologiassa ollaan yhä voimakkaammin siirtymässä yksittäisistä laitteista integroituihin, ohjelmistopohjaisiin järjestelmiin. Järjestelmät on ensisijaisesti tarkoitettu potilaan elintoimintojen monitorointiin, hengityksen avustamiseen tai nukutukseen, mutta niiden on myös kyettävä luotettavaan reaaliaikaiseen tiedonsiirtoon. Lisäksi tietoa on voitava yhdistää sairaalan muiden järjestelmien tuottamaan tietoon. Päämääränä on kustannusten supistaminen ja hoidon laadun parantaminen. Suuntaus suosii Datex-Engströmin kaltaisia suuria jo asemansa vakiinnuttaneita laitetoimittajia, jotka pystyvät joustavasti ja nopeasti soveltamaan uusia teknisiä ja liiketoiminnallisia ratkaisuja.

Liikevaihto, Mmk

Tarve lyhentää potilaan sairaalassaoloaikaa on kustannussyistä kasvanut. Tämä on johtanut myös vaihtoehtoisten hoitomuotojen, kuten päiväkirurgian ja avohoidon kehittämiseen, mikä on lisännyt kannettavien monitorien tarvetta.

Datex-Engströmin tuotteiden kysyntä vilkasta

Maailman anestesia- ja tehohoitolaitteiden markkinoiden yhteisarvo on noin 2,6 miljardia dollaria. Datex-Engströmin tuotteita markkinoivat viisi tytäryhtiötä USA:ssa, Saksassa, Ranskassa, Espanjassa ja Hollannissa, sekä maailmanlaajuinen itenäisten jälleenmyyjien verkosto. Yli puolet ryhmän liikevaihdosta kertyy jälleenmyyjiltä, joiden apuna toimivat alueelliset tukikeskukset Miamissa ja Hongkongissa.

Maailman terveydenhuoltomarkkinat pysyivät vakaina vuonna 1996, mutta alueelliset erot olivat suuria. Terveydenhuoltosektorilla meneillään oleva rakennemuutos vaikutti edelleen huomattavasti eri maiden markkinoihin. Datex-Engströmin myynti kasvoi 19 % edelliseen vuoteen verrattuna, ja prosentuaaliset myyntikatteet pysyivät ennallaan tiukasta hintakilpailusta huolimatta.

Datex-Engströmin menestys jatkui viime vuonna maailman suurimmilla terveydenhuolto-markkinoilla USA:ssa. Datex-Engström on USA:ssa toistaiseksi keskittynyt ainoastaan anestesiamonitoren ja tiedonhallintajärjestelmien markkinointiin, mutta näkymät ovat hyvät myös muita AS/3TM-tuotteita ja uutta tehohoidon CS/3TM-tuoteryhmää ajatellen. Ryhmän myynti USA:ssa kasvoi yli 30 %, vaikka lääketieteellisten laitteiden kokonaiskysyntä laski. Tämä oli seurausta kasvavasta tarpeesta

Avaintietoja

	1996	1995	%
Liikevaihto, Mmk	845	712	+19
Liikevoitto, Mmk	108	66	+64
Henkilöstö, keskimäärin	1 015	952	+7

supistaa terveydenhuollon kustannuksia. Hoidon maksajat (esim. vakuutusyhtiöt ja työnantajat) kilpailuttavat terveydenhuoltopalvelujen tarjoajia (esim. sairaaloita), mikä on johtanut terveydenhuoltojärjestelmän perusteelliseen muutokseen ja terveystalvelujen maksajien, tuottajien ja tarjoajien yhteenliittymiin. Datex-Engström on onnistunut yhdistämään potilasvalvonnan ja tiedonhallinnan tavalla, joka helpottaa terveystalvelujen tarjoajien sopeutumista korvausjärjestelmän muutoksiin.

Saksassa, maailman toiseksi suurimmilla terveydenhuollon markkinoilla ei uusiin laitteisiin juuri investoitu, sillä julkisen terveydenhuollon järjestelmää ollaan uudistamassa. Markkinoiden supistumisesta huolimatta Datex-Engströmin myynti ja markkinaosuus kasvoivat.

Isossa-Britanniassa myynti laski huomattavasti, mutta siellä suuntaus oli odotettavissa, sillä merkittävät yksittäiset sopimukset olivat edellisvuonna nostaneet myynnin huippulukemiin. Sitä vastoin Ranskassa Datex-Engströmilla oli jo toinen hyvä vuosi peräkkäin. Myynti lisääntyi lähes 25 % ja markkinaosuus kasvoi huomattavasti. Hollannissa myynti kasvoi noin 50 % useiden merkittävien sopimusten ansiosta. Pohjoismaissa tavoitteet ylitettiin.

Latinalaisen Amerikan markkinoilla Datex-Engströmin menestys jatkui. Tavoitteet ylitettiin etenkin Brasiliassa ja Kolumbiassa. Alueen jälleenmyyjät pystyivät entistä paremmin hyödyntämään Miamiassa sijaitsevaa tukikeskusta.

Japanissa investointien määrä laski talouskasvun polkiessa paikallaan, mutta Datex-Engström lisäsi markkinaosuuttaan. Myynti kasvaa vähitellen suurilla ja lupaavilla Kiinan ja Kaakkois-Aasian markkinoilla, joilla Datex-Engström keskittyy lujittamaan asemaansa paikallisten jälleenmyyjien ja Hongkongissa sijaitsevan alueellisen tukikeskuksen avulla. Thaimaassa Datex-Engström toimitti runsaasti hengityskoneita ja hengityshoidon tarvikkeita suurta sairaalaprosjektia varten. Myös Australiassa vuosi oli menestyksekkäs.

Yrityskuva uudistui

Vuoden 1996 kuluessa ruotsalaisen hengityskoneita valmistavan Engströmin ja suomalaisen ohjelmistoi-

mittaja Clinisoftin organisaatioiden yhdistäminen ryhmään saatettiin loppuun. Engström toi ryhmään vankkaa asiantuntemusta tehohoidon hengityskoneiden ja tarvikkeiden valmistuksesta. Clinisoftin erikoisalana ovat puolestaan kehittyneet tehohoidon tietojärjestelmät. Datex, Engström ja Clinisoft yhdistettiin Datex-Engström-ryhmäksi, jonka uusi yrityskuva ja yritystunnus esiteltiin lääketieteen kansainväliselle yhteisölle anestesiologian maailmankongressin yhteydessä Australian Sydneyssä keväällä 1996.

AS/3TM-tuoteperhe vahvistuu

AS/3TM-tuoteperheen, joka kattaa anestesiaprosessissa tarvittavat potilasvalvonnan, nukutuksen ja tiedonhallinnan tuotteet, menestys jatkui. Järjestelmän ensimmäinen komponentti AS/3TM-anestesiamonitori valmistui vuonna 1992, ja vuonna 1996 tuotiin markkinoille monitorin neljäs, uudistettu ja entistä monipuolisempi malli.

Kasvanut AS/3TM AIM-tiedonhallintajärjestelmien myynti vauhditti vuoden aikana myös monitorimyyntiä. Tämän järjestelmän tiedonhallintakyky on yhä useammin ollut ratkaiseva tekijä ostopäätöstä tehtäessä. Datex-Engström kehittää AS/3TM-tuoteperhettä jatkuvasti uusimman teknologian suomien mahdollisuuksien mukaan.

AS/3TM-järjestelmän kolmas ja viimeinen komponentti, anestesiakone AS/3TM Anaesthesia Delivery Unit (ADU) tuotiin markkinoille vuonna 1995. Valvontalaitteen ja anestesiakoneen integroitu yhdistelmä sai markkinoilla hyvän vastaanoton ja valtasi hyvän aseman Länsi-Euroopassa.

CS/3TM — tehohoidon uusi tuoteperhe

Viime vuoden aikana Datex-Engström toi anestesiatuotteiden rinnalle uuden tehohoidon tuoteperheen, johon kuuluu sekä järjestelmiä että yksittäisiä laitteita. Strategiana on laajentua tehohoidon alueelle samalla kun asiantuntemusta ydinosaamisalueella anestesiateknologiassa edelleen vahvistetaan. Anestesiatuotteiden menestyminen sekä Engströmin ja Clinisoftin mukana hankittu tietotaito loivat vahvan pohjan AS/3TM-järjestelmän kaltaisen tehohoidon tuoteperheen kehittämiseksi.

Uusi CS/3™-järjestelmä esiteltiin jälleenmyyjille ja asiakkaille syksyllä. Vuoden loppuun mennessä markkinoille oli tuotu kokonainen tehohoidon monitorivalikoima, joka käsittää tuotteet kannettava perusmonitorista aina vaativimpaan käyttöön tarkoitettuihin malleihin. CS/3™ on ensimmäinen aineenvaihdunnan valvontaan soveltuva tehohoidon monitori; perinteisesti aineenvaihdunnan valvontaan on tarvittu erillisiä, kalliita mittalaitteita. Järjestelmän muita erikoisominaisuuksia ovat monitoroinnin keskusyksikkö, joka mahdollistaa jopa 32 potilaan yhtäaikaisten seurannan, sekä arrytmia työasema, joka edustaa sydämen monitoroinnin ja tietojen analysoinnin viimeisintä teknologiaa.

Datex-Engström toi markkinoille myös uuden version Clinisoft™-tehohoidon tietojärjestelmästä, joka tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet potilaan hoidon suunnitteluun ja tiedonhallintaan. Parhailaan panostetaan voimakkaasti tehohoidon uuden sukupolven hengityskoneen kehittämiseen. Vuoden 1998 loppupuolella markkinoille tuotava hengityskone täydentää Datex-Engströmin tehohoidon tuotevalikoiman.

Light-monitori sai hyvän vastaanoton

AS/3™:n ja CS/3™:n kanssa samaan käyttöliittymään perustuva uusi kannettava Light-monitori sai hyvän vastaanoton markkinoilla. Sitä käytetään potilasvalvontaan kuljetusten aikana, ensiapuosastoilla sekä heräämöissä. Sen käyttö lisääntynee myös vaihtoehtoisten hoitomuotojen kuten päiväkirurgian ja poliklinikkapalvelujen yhteydessä.

Erillismonitorit edelleen kysytyjä

Datex-Engströmin hengityskaasumonitorien markkinointi sai merkittävää tukea Abbott Laboratories:in tuotekehitysprojektista, jossa Capnomac Ultima™-kaasumonitorin avulla todennettiin sevofluraaninukutusaineen turvallisuus ja kustannustehokkuus.

Hyvin menestyneen Cardiocap™-hemodynaamikkamonitorin myynti jatkui vahvana. Maailmanpankin rahoittaman sairaalaprojektin yhteydessä mm. Kroatiaan toimitettiin 40 Cardiocap™-monitoria sekä 30 AS/3™-anestesiamonitorea.

Clinisoft™-tiedonhallintajärjestelmä tukee laadukkaan ja kustannustehokkaan hoidon suunnittelua teho-osastolla.

CS/3™-potilasvalvontajärjestelmä tarjoaa sekä potilaspäikkakohtaista että keskitettyä tietoa tehohoidon ja sydänvalvonnan tarpeisiin.

Tarvikevalikoima laajeni

Hengityshoidon tarvikkeiden valikoimaa laajennettiin. Merkittävin uutuus oli hengitysilman kosteut-tajan ja mikro-suodattimen yhdistelmä. Hengityshoi-don tarvikkeiden ja kertakäyttötuotteiden liiketoi-minta kehitty nopeasti, ja Datex-Engström tarjoaa kokonaisen tuotesarjan sekä anestesian että tehohoi-don tarpeisiin. Tuotevalikoimaan kuuluu useita korkealuokkaisia kertakäyttötuotteita, mm. baktee-risuodattimet ja hengitysilman kosteuttajat, jotka suojaavat potilasta tulehduksilta ja hengitysteiden kuivumisen aiheuttamilta komplikaatioilta. Datex-Engström valmistaa sekä omiin laitteisiinsa tarkoi-tettuja merkkitarvikkeita että muiden valmistajien laitteisiin sopivia rinnakkaistuotteita.

Vuoden aikana tarvikkeiden tuotantotoimintoja kehitettiin voimakkaasti. Pohjois-Ruotsissa toimivaa Jällivaaran yksikköä laajennettiin ja Virossa lisättiin valmistusyhteistyötä.

Tonometrialla lupaava tulevaisuus

Vuonna 1996 Datex-Engström-ryhmän Tonometrics-yksikkö aloitti kudosten verenkierron paikalliseen tarkkailuun tarkoitetun automatisoidun Tonocap™-monitorin toimitukset. Monitori perustuu Datex-Engström-ryhmän ja Tonometrics Inc:n kehittämään teknologiaan. Tonometrics Inc:n liiketoiminta ostettiin vuonna 1995. Tonocap™ on ensimmäinen monitori, joka mittaa automaattisesti suoliston kudoshapetuksen riittävyyden. Tonometriaksi kutsuttu uusi menetelmä on osoittautumassa merkittäväksi, sillä se varoittaa etukäteen akuuteista komplikaatioista tehohoidon tai suurten leikkausten aikana. Suolisto reagoi ensimmäisenä shokkiin, tulehdukseen tai muuhun vammaan, ja sen verenkierron palautuminen normaaliksi on muita elimiä hitaampaa. Sellaisenaan tonometria parantaa hoitotulosta ja lyhentää kallista tehohoitoa. Instrumentariumilla on useita patenteja tähän teknologi-aan, johon perustuvia tuotteita se ainoana maail-massa toimittaa.

Vuoden 1996 loppuun mennessä suurin osa maailmanlaajuisesta tonometrian tuotteiden jakelu-verkostosta oli valmiina. Tonometriaa on ryhdytty integroimaan myös Datex-Engströmin AS/3™- ja CS/3™-tuotteisiin.

Tuotekehitys painottuu tietojärjestelmiin

Tuotekehityskustannukset kasvavat vuonna 1997, jolloin käynnistetään lukuisia uusia projekteja etenkin tietotekniikan alalla. Projekteissa keskity-tään uuden sukupolven potilasvalvontalaitteiden ja hengityshoidon tuotteiden kehittämiseen samalla kun varmistetaan nykyisten tuoteryhmien kilpailu-kyky. Datex-Engströmin paikalliset jälleenmyyjät osallistuvat aktiivisesti ryhmän kansainvälisiin tuotekehitysprojekteihin.

Merkittäviä investointeja tuotantoon ja materiaalihallintoon

Datex-Engströmin potilasvalvonnan ja tiedonhallin-tajärjestelmien tuotanto on Helsingissä. Anestesia-koneiden ja tehohoidon hengityskoneiden valmistus keskitetään Brommaan, Ruotsiin, jonne rakennetaan AS/3™ ADU -anestesiakoneiden uusi tuotantolinja. Datex-Engströmin suurin investointi vuonna 1997 on tuotannon ja materiaalityöimintöjen tietojärjestel-män uudistaminen ja yhdenmukaistaminen.

Tulevaisuudennäkymät

Kehittyneimpien teollisuusmaiden terveydenhuol-lon markkinoihin vaikuttaa tällä hetkellä kaksi tärkeää tekijää: jatkuva pyrkimys kustannusten supistamiseen sekä tietotekniikan kehittyminen. Tietotekniikan suurin anti terveydenhuollon tarjoa-jille on hoidon laadun ja hoitoprosessien paranemi-nen. Sen ansiosta sairaalat voivat tehokkaammin valvoa ja kehittää hoitoprosessejaan, tehostaa ajankäyttöään, kehittää organisaatiotaan ja tyydyt-tää paremmin asiakkaiden tarpeet. Muutoksia potilaiden hoitotapoihin tuo myös täsmäläkkeitä kehittävä bioteknologian nopea kehitys sekä tähytysleikkausten yleistymisen.

Anestesian ja tehohoidon laitteollisuus on vakiintumassa: menestyvien yritysten uutuustuot-teet eivät enää ole mullistavien keksintöjen vaan johdonmukaisen kehitystyön tulosta. Uusien menetelmien, kuten tonometrian ja metaboliaval-vonnan, tuominen markkinoille on haasteellista, sillä hoidon laadun parantamisen lisäksi niiden on myös lisättävä hoitoprosessin tehokkuutta ja alen-nettava kustannuksia. Yritysosot ja yritysten

yhteenliittymät ovat olleet alalla yleisiä ja tämä suuntaus jatkuu.

Tietotekniikan jatkuva kehittyminen on avaamassa uusia liiketoimintamahdollisuuksia anestesian ja tehohoidon prosessien tiedonhallinnassa. Datex-Engströmillä on hyvät edellytykset käyttää näitä mahdollisuuksia hyväkseen, sillä se on tekniikan kehittyessä pystynyt integroimaan perinteisen potilasvalvonnan, anestesiahoitoon tuotteet ja hengityskoneet nykyaikaisiksi verkosto- ja tiedonhallintajärjestelmiksi. Datex-Engströmin ratkaisujen ansiosta anestesia- ja tehoitopotilaan tietojen hallinta on tehokasta, ja hoitotiloja, lääkkeitä, lääketieteellisiä tarvikkeita ja hoitohenkilökunnan työtä voidaan hyödyntää entistä paremmin.

Kannettava Light Monitor on erilaisiin hoitoympäristöihin soveltuvaa pieni, kevyt ja monikäyttöinen monitori.

HMEF-suodatin säätelee hengitysilman kosteutta ja lämpötilaa sekä suojaa potilaan hengityselimiä bakteereilta ja viruksilta.

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Kansainvälinen kehitys terveydenhuollon kustannustehokkuuden kasvattamiseksi muuttaa toimialan markkinoita. Avainsanoja ovat toimintavarmuus, käyttäjäystävällisyys ja edullinen hinta.

*Instrumentarium Imaging Merivaara Soxil Instrumed
Medinovum Medko Medical LM-Dental*

Diagnostisten kuvantamislaitteiden myynti kasvaa

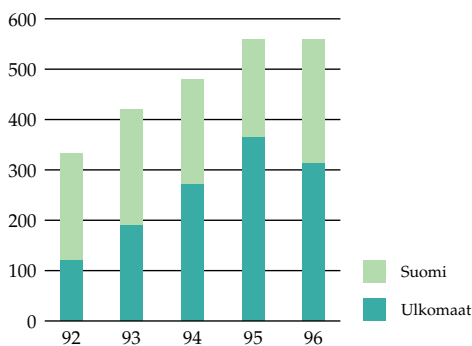
Instrumentarium Imaging kehittää ja valmistaa diagnostisia kuvantamislaitteita sairaaloille, röntgenasemille, hammaslääkäreille sekä lääkärikeskuksille. Yksikkö markkinoi tuotteitaan maailmanlaajuisesti.

Hammaslääketieteen kuvantamislaitteiden kysynnässä ei viime vuonna tapahtunut muutoksia. Kiinnostus digitaalisia kuvantamislaitteita ja entistä monipuolisempia hammasröntgenjärjestelmiä kohtaan on kuitenkin kasvamassa. Instrumentarium Imagingille tämä suuntaus on suotuisa, sillä sen Orthopantomograph®-tuoteperhe on suunnattu kaikkein vaativimmille markkinoille. Mammografialaitteiden markkinoilla kysyntä sitä vastoin laski voimakkaasti, etenkin Saksassa ja USA:ssa. Tämä johtui siitä, että edellisinä vuosina teknisten säädösten tiukentaminen oli aikaistanut laitehankintoja ja siten kasvattanut myyntiä. Vuoden 1996 loppupuolella USA:n markkinat alkoivat kuitenkin vahvistua.

Instrumentarium Imagingin hammaslääketieteen panoraamaröntgenlaitteiden myynti kasvoi huomattavasti, ja Orthopantomograph® OP100 lisäsi osuuttaan tärkeimmillä markkinoilla. Kasvu oli erityisen voimakasta USA:ssa ja Japanissa. Mammografialaitteiden myynti sen sijaan laski jonkin verran USA:ssa, ja voimakkaammin useissa Euroopan maissa, etenkin Saksassa. Kaukoidän markkinoilla mammografialaitteet kuitenkin menestyivät hyvin.

Instrumentarium Imaging panostaa jatkuvasti Orthopantomograph®-tuoteperheen kehittämiseen. Hampaiden implantaatiota helpottava uusi lisälaitte Ortho Trans kasvatti odotetusti hammaslääketieteen kuvantamislaitteiden myyntiä. Vuoden lopussa

Liikevaihto, Mmk

lanseerattiin erityisesti Japanin markkinoille suunniteltu Orthopantomograph®-malli.

Alpha-mammografiatuoteperhettä uudistettiin mm. tuomalla markkinoille potilasasetteluun ja valotusautomaatiikkaan liittyviä ainutlaatuisia ominaisuuksia ja menetelmiä. Stereotaktiseen biopsiaan suunniteltu uusi digitaalinen kuvantamisjärjestelmä Delta 16 sai myös hyvän vastaanoton. Laitteen kuvantamisteknologian ansiosta näytteenotto on huomattavasti helpompaa ja nopeampaa kuin ennen.

Leikkaussaleissa käytettävä kuvantamisjärjestelmä Omega C tuotiin markkinoille toimintavuoden aikana. Myös tämän tuotteen kilpailukykyä lisää helppokäyttöisyys ja erinomainen kuvan laatu.

Tavoitteena markkinaosuuden kasvu Euroopan sairaalakalustemarkkinoilla

Merivaara kehittää, valmistaa ja markkinoi kalusteita ja tarvikkeita sairaaloihin ja hoitokoteihin. Tuotevalikoimaan kuuluvat mm. sairaalasängyt, leikkauspöydät, synnytyssängyt ja parit sekä vanhainkotihoitoa helpottavat nosturit, pyörätuolit ja geriatriset tuolit. Ryhmän päämarkkina-alue on Pohjoismaat, mutta myös Venäjä on tärkeä vientimaa.

Merivaaran tuotteiden kysyntä heikkeni useimmilla Euroopan markkinoilla. Euroopassa vallitseva ylitarjontatilanne on johtanut tiukkaan hintakilpailuun. Suomessa myynti kasvoi hieman, mutta Ruotsissa ja Norjassa kysynnän paranemista saadaan vielä odottaa. Venäjän vienti laski edelliseen vuoteen verrattuna, mutta kysyntä vilkastui vuoden lopussa. Kiinnostus Merivaaran tuotteisiin lisääntyi Itä-Euroopan maissa ja etenkin Puolassa. Kaiken kaikkiaan yksikön myynti laski.

Avaintietoja

	1996	1995	%
Liikevaihto, Mmk	559	559	+0
Liikevoitto, Mmk	15	31	-52
Henkilöstö, keskimäärin	635	654	-3

Merivaara panosti toimintavuonna entistä enemmän tuotekehitykseen, minkä uskotaan tuottavan tulosta lähivuosina. Vuoden tärkeimpiä uusia tuotteita olivat sairaalapaarit, joissa näkyy Merivaaran uudistunut visuaalinen ilme ja suunnittelu, sekä leikkauspöydän täydellinen tarvikesarja. Koska toimitusaika on noussut merkittäväksi kilpailutekijäksi, Merivaara panosti sekä tuotannon tehostamiseen että joustavuuden parantamiseen.

Ruotsissa ja Norjassa toimivat myyntiyhtiöt integroitiin vuoden aikana Merivaaraan. Niiden tehtävänä on nyt myydä ensisijaisesti Merivaaran tuotteita sekä niitä tukevia, muiden valmistajien tuotteita.

Myyntiresursseja lisättiin Venäjällä ja Virossa

Medko Medical vastaa lääketieteellisten laitteiden, tarvikkeiden ja projektien myynnistä Venäjälle ja Baltian maihin. Venäjällä markkinatilanne jatkui epävakana. Medko Medicalin myynti laski, mutta tilaukset vuodelle 1997 lisääntyivät vuoden lopussa. Virossa myynti kehittyi myönteisesti.

Medko Medicalin organisaatiota uudistettiin ja myynti- ja markkinointitoiminnot jaettiin Datex-Engströmin, Instrumentarium Imagingin ja Merivaaran tuoteryhmien sekä projektimyynnin osastoihin. Lisäksi myynti- ja after sales -resursseja vahvistettiin huomattavasti Venäjällä ja Virossa.

Sairaala- ja laboratorioalan laitteiden ja tarvikkeiden kotimaan myynti vilkasta

Instrumented markkinoi ja huoltaa maailman johtavien valmistajien sairaala- ja laboratorioalan laitteita ja tarvikkeita Suomessa. Tärkeimpiä asiakkaita ovat radiologian tutkimusyksiköt, kirurgiset klinikat, leikkaussalit, anestesia- ja tehohoitoyksiköt sekä lääketieteen ja teollisuuden aloilla toimivat laboratoriot. Alan suurimpiin toimittajiin kuuluva Instrumented tarjoaa tarvikkeiden ja laitteiden kokonaispalvelua, joka käsittää myynnin, jakelun, asennuksen, tietojärjestelmäintegraation, koulutuksen ja huollon, sekä tarvittaessa myös rahoituksen.

Suomen sairaala- ja laboratorioalan laite- ja tarvikemarkkinat kehittyivät suotuisasti. Instrumented lisäsi myyntiään tuntuvasti ja pystyi kasvattamaan markkinaosuuttaan eri laitteiden ja palveluiden

integroijana. Ommelaineiden ja laparoskooppisten instrumenttien toimittajana Instrumented säilytti markkinajohtajan asemansa Suomessa.

Suomen rinnakkaislääkemarkkinat kasvavat edelleen

Medinovum markkinoi Euroopan suurimpiin alan yrityksiin kuuluvan saksalaisen Merckle GmbH:n valmistamia rinnakkaislääkkeitä Suomessa. Medinovum on maamme johtava korkealuokkaisten rinnakkaislääkkeiden markkinoija ja alansa edelläkävijä. Koska paineet terveydenhuollon kustannusten alentamiseksi kasvavat, kiinnostus merkkilääkkeitä edullisempia rinnakkaislääkkeitä kohtaan lisääntyy. Noin 90 % Medinovumin myynnistä koostuu reseptilääkkeistä ja loput 10 % käsikauppalääkkeistä.

Kilpailun kiristymisen ja joidenkin tuotteiden alentuneen hintatason vuoksi Medinovumin myynnin kasvu oli vuonna 1996 edellisiä vuosia hitaampaa. Yksikkö lisäsi ponnisteluja uusien tuotteiden tuomiseksi markkinoille yhä nopeammin ylläpitämiseen näin liiketoiminnan kasvua.

Toiminta vakiintui Italiassa ja Välimeren alueella

Soxil on Italian markkinoiden johtavia leikkaussalien varustelijoita sekä lääketieteellisten laitteiden ja tarvikkeiden tuottajia ja markkinoijia. Yritys harjoittaa myös omien anestesiatuotteidensa vientiä Välimeren alueella. Vuosi 1996 oli Soxilille muutosten aikaa; se otti mm. hoitaakseen Datex-Engströmin koko tuotevalikoiman markkinoinnin ja jakelun Italiassa sekä siirsi toimitilansa Milanoon. Yritys kehitti edelleen omaa anestesiakonettaan. Soxilin tavoitteena on ISO 9000 -sertifiointi vuonna 1997.

Vakaata kasvua hammaslääkärin käsi-instrumenteissa

LM-Dental valmistaa hammaslääkärin käsi-instrumentteja ja oheistuotteita Pohjoismaiden ja muun Euroopan markkinoille sekä hammaskultaseoksia kotimaan markkinoille. Vienti kasvoi edelleen vuonna 1996 ja kattaa nyt yli puolet myynnistä. Yritys on Pohjoismaiden suurin hammaslääkärin käsi-instrumenttien valmistaja.

Instrumenttien kysyntä jatkui vilkkaana koko vuoden. Kasvu oli suurinta Keski- ja Etelä-Euroopassa, jossa kokonaisymyynti kasvoi yli 30 % vuoteen 1995 verrattuna. Myynti kasvoi jonkin verran myös Ruotsissa markkinoiden supistumisesta huolimatta, ja kaiken kaikkiaan LM-Dental vahvisti asemaansa Pohjoismaissa.

Tulevaisuudennäkymät

Mammografialaitteiden markkinoiden uskotaan vahvistuvan ainakin jonkin verran USA:ssa ja Euroopassa vuonna 1997. Itä-Aasian markkinat kasvavat edelleen. Instrumentarium Imagingilla on hyvät edellytykset hyödyntää tätä kehitystä. Yksikkö pyrkii edelleen vahvistamaan asemaansa yhtenä maailman johtavista hammaslääketieteen panoraa-
maröntgenjärjestelmien valmistajista, mikä edellyttää jakelukanavien vahvistamista useissa Euroopan maissa vuoden 1997 aikana. Tärkeänä tehtävänä on lisäksi tuoda Omega C useille uusille markkinoille kirurgisten kuvantamislaitteiden markkinoiden kasvaessa.

Sairaalakalusteet ovat edelleen Merivaaran päätuote. Euroopan väestörakenteen ikääntyminen luo kuitenkin uusia markkinoita myös hoitokodeissa tarvittaville tuotteille. Merivaara pyrkii vahvistamaan asemaansa Pohjoismaiden markkinoilla ja Venäjällä sekä lisäämään kasvua muissa Euroopan maissa. Tätä varten yritys laajentaa jakeluverkostoaan ja tuotevalikoimaansa.

Instrumedin näkymät ovat edelleen hyvät. Vuotuisten ostosopimusten ja palvelupainotteisen myyntitavan ansiosta Instrumedin kulutustavaroiden myynti on pysynyt vakaana. Laitteiden tilauskanta vuoden lopussa oli hyvä.

Rinnakkaislääkemarkkinoiden kasvunäkymät ovat Suomessa jatkossakin hyvät. Patenttien umpeutuminen vapauttaa useita merkittäviä lääkkeitä kilpailulle muutaman vuoden kuluessa.

Omega C:n edistyksellinen teknologia varmistaa erinomaisen kuvantamisen kirurgisissa toimenpiteissä ja verisuonikuvauksissa.

Hammaslääkärin käsi-instrumenttisarjaa täydentää helppokäyttöinen LM-Rondo-teroituslaite.

Optiikka

*Silmälasit on harkittu kokonaisuus.
Instrumentariumin optiikkaliikkeiden laajasta valikoimasta
löytyy kehykset ja linssit jokaiselle.*

Instrumentarium Nissen Keskus-Optiikka Ögat

Optiikkaryhmä keskittyy silmäoptiikan ja kotiterveydenhoidon tuotteiden vähittäiskauppaan. Ryhmä myy silmälaseja, piilolinssijä ja muita silmäoptiikan tuotteita Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Suomessa Instrumentariumin Optiikkaryhmä on alansa markkinajohtaja; tuotteita myydään kolmen myymäläketjun 133 liikkeessä. Instrumentarium-, Nissen- ja Keskus-Optiikka- ketjujen merkkituotteet on segmentoitu asiakasryhmittäin. Ruotsissa toimivalla Ögat- ketjulla on 20 omaa myymälää ja kuusi franchising-myymälää. Virossa on viisi Instrumentarium-myymälää.

Suomessa Optiikkaryhmä markkinoi myös kotiterveydenhoidon tuotteita kuten erilaisia mittalaitteita, terveyskenkiä ja vammaisten apuvälineitä. Kotiterveydenhoidon tuotteita myydään 68:ssä Instrumentarium-myymälässä.

Kulutuskysyntä vahvistui Suomessa vuonna 1996. Optisten tuotteiden myynti kasvoi noin 5 % ja kotiterveydenhoidon tuotteiden yli 10 %. Ruotsissa optisten tuotteiden kysyntä laski useiden edellisvuosien tapaan jonkin verran. Uusien optiikkaliikkeiden perustaminen lisäsi kilpailua Viron markkinoilla.

Vaativaan makuun suunniteltujen tuotteiden kysyntä lisäsi myyntiä

Suomessa Optiikkaryhmällä oli hyvä vuosi, sillä kokonaisynti kasvoi noin 16 %. Uutuustuotteet herättivät kiinnostusta. Etenkin vanhemmat ikäryhmät ottivat vaativaa makua tyydyttävät rajattomat linssit hyvin vastaan. Uudet fototrooppiset muovilinssit ovat myös olleet suosittuja. Myös piilolinssien myynti kasvoi selvästi, kun markkinoille tuotiin

uudet, helppohoitoiset lyhyen vaihtovälin linssit kuukausittain vaihdettavista aina kertakäyttöisiin yhden päivän linssihin.

Kotiterveydenhoidon tuotteiden myynti kasvoi Suomessa jo toisena vuonna peräkkäin, noin 16 %. Sektorin osuus ryhmän kokonaisyntistä on noin 15 %.

Myymälöiden lukumäärä kasvoi

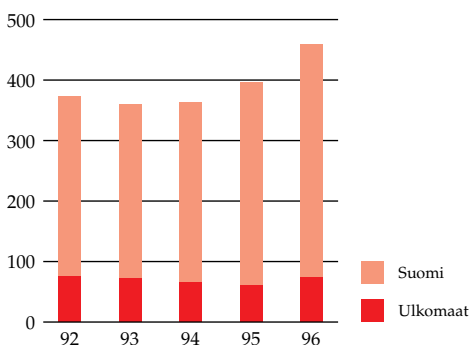
Vuonna 1995 ostettu Keskus-Optiikan myymäläketju sulautettiin toimintavuoden aikana osaksi Optiikkaryhmää. Tämä tuo ryhmälle etua alenevien mainonta- ja varastointikustannusten sekä linssihiomon korkeamman käyttöasteen muodossa.

Ryhmän toimintaa laajennettiin avaamalla Suomessa neljä uutta myymälää sekä Ruotsissa ja Virossa kummassakin yksi myymälä. Lisäksi Ruotsissa ketjuun liitettiin kolme uutta franchising-myymälää.

Tulevaisuudennäkymät

Suomessa talouden vahvistumisen odotetaan lisäävän kulutuskysyntää ja ostovoimaa edelleen. Ruotsin taloudessa oli myös nähtävissä piristymisen merkkejä vuoden 1996 lopulla, minkä odotetaan näkyvän kysynnän hienoisena lisääntymisenä vuonna 1997. Virossa, jossa toiminta jatkuu edelleen vilkkaana, on suunnitelmassa avata kaksi tai kolme uutta myymälää kuluvan vuoden aikana. Pietarissa vuonna 1996 avattavaksi suunnitellun ensimmäisen myymälän perustaminen siirtyi vuoden 1997 alkuun.

Liikevaihto, Mmk

Avaintietoja

	1996	1995	%
Liikevaihto, Mmk	460	396	+16
Liikevoitto, Mmk	60	45	+33
Henkilöstö, keskimäärin	669	618	+8

Erillisyyksiköt

Aluehälytyskeskus vastaanottaa päivittäin noin tuhat puhelua, joiden häiriötön käsittely on ensiarvoisen tärkeää. Instru Datan toimittaman Stratus-keskustietokoneen valinnassa oli ratkaisevaa sen vikasietoisuus ja luotettavuus.

Instru Data Oy

Instru Data toimittaa tietotekniikan tuotteita Suomen, Baltian maiden ja Pietarin alueen markkinoille. Yhtiö harjoittaa merkkituotteiden ja niihin liittyvien palveluiden tukkumyyntiä ohjelmistotaloille ja jälleenmyyjille. Järjestelmätoimittajana yhtiö keskittyy asiakaskohtaisesti suunniteltujen asianhallintajärjestelmien sekä korkean käytettävyyden tietojärjestelmien toteuttamiseen. Korkean käytettävyyden järjestelmät on tarkoitettu kriittisiin ympäristöihin, kuten pankeille, palolaitoksille ja pelastustoimelle.

Tietotekniikan kysyntä Instru Datan markkina-alueella kasvoi keskimäärin runsaat 10 %. Kansainvä-

liset laitevalmistajat vähensivät suoramyyntiä asiakkaille, ja paikallisten tukkumyyjien asema vahvistui entisestään. Yhtiön myynti kasvoi pääasiassa kotimaan tukkumyynnin ansiosta. Viennin osuus kokonaisyntymisestä oli noin kolmannes.

Instru Data luopui toimintavuonna elektronisten vaakojen liiketoiminnasta ja keskittyy nyt kokonaan tietotekniikkaan. Tukku kaupan liiketoimintayksikkö teki koko IBM:n tuotevalikoiman markkinointia koskevan sopimuksen. Vuonna 1995 ostetun Data Generalin Suomen liiketoiminta ja vuoden 1996 alussa tehty Stratus-tuotteita koskeva jälleenmyyntisopimus vahvistivat yrityksen asemaa korkean

käytettävyyden tietojärjestelmien toimittajana. Yhtiö laajensi myös asianhallintajärjestelmien liiketoimintaa solmimalla amerikkalaisen FileNet Corporationin kanssa dokumenttihakintajärjestelmiä koskevan yhteistyösopimuksen.

Asianhallintajärjestelmien kysynnän uskotaan kasvavan. Systeemiohjelmistot-liiketoimintayksikön Informix-tietokantatuotteiden tulevaisuus näyttää valoisalta.

Oy Bergenheim Yhtiöt Ab

Bergenheim Yhtiöt harjoittaa hygienia- ja kosmetiikan, kosmetiikan ja teknokemian päivittäistavaroiden maahantuontia, valmistusta ja markkinointia. Yhtiön edustamilla tuoksu- ja kosmetiikkamerkeillä on huomattava osuus Suomen markkinoista sekä vähittäiskaupassa että verovapaassa myynnissä.

Kulutustavaroiden kysyntä piristyi Suomessa vuonna 1996, ja yhtiön myynti kasvoi noin kuusi prosenttia. Etenkin selektiivisen kosmetiikan myynti kehittyi hyvin ja yrityksen markkinaosuus kasvoi, vaikka kysyntä pysyi ennallaan. Myynti Baltian maihin ja erityisesti Venäjälle kasvoi.

Vuonna 1996 yhtiössä panostettiin merkkituotteiden aktiiviseen markkinointiin ja vähittäismyynnin koulutukseen. Joitakin yhtiön tuotteita ryhdyttiin markkinoimaan myös apteekkien kautta. Clarinsin, Christian Diorin, Kanebon ja Almayn kasvojen- ja ihonhoitotuotteet menestyivät hyvin. Vuoden aikana markkinoille tuotiin kaksi uutta tuoksua, Givenchyn Organza ja Escadan Jardin de Soleil. Kaikkien Calvin Kleinin tuotteiden ja etenkin cK onen myynti jatkui erinomaisena.

Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:llä on merkittävä

osuus vauvanhoitotuotteiden kotimaan markkinoista. Tämän tuoteryhmän samoin kuin Schollin jalkojenhoitotuotteiden ja sandaalien myynti kasvoi. Yhtiön oman tehtaan aktiivisen tuotekehitystyön tuloksena markkinoille tuotiin mm. Orient Henna -sarjan kevytsävytteet sekä Beminan antibakteerinen keittiösaippua.

Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n näkymät vuodelle 1997 ovat hyvät, sillä Suomen talous näyttää edelleen nousujohteiselta.

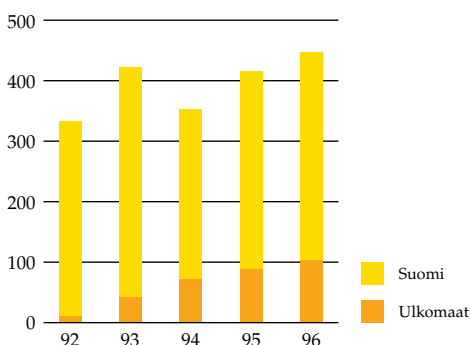
Oy Tekno-Rema Ab

Tekno-Rema harjoittaa langattomien viestintäjärjestelmien sekä päätelaitteiden maahantuontia ja tukku-kauppaa. Pääosa liikevaihdosta tulee Motorola-matkapuhelimien, käsiradioiden ja hakulaitteiden myynnistä. Paikalliset jälleenmyyjät myyvät tuotteista suurimman osan, mutta radiopuhelinjärjestelmiä markkinoidaan myös suoraan teollisuudelle sekä valtionlaitoksille ja kunnille.

Vaikka matkapuhelinten kysyntä vuonna 1996 kasvoi, raju kilpailu alensi Tekno-Reman myyntiä. Käsiradioiden ja radiopuhelinjärjestelmien myynti sen sijaan kasvoi. Edellisenä syksynä markkinoille tuotu, ammattikäyttöön tarkoitettu pieni Motorola Visar -käsiradiopuhelin sai erittäin hyvän vastaanoton.

Langaton viestintä on kuulunut maailman nopeimmin kasvaviin toimialoihin jo useiden vuosien ajan. Langattomien järjestelmien kysynnän jatkuva kasvu ja parempien päätelaitteiden kehittäminen luovat pohjan kannattavalle liiketoiminnalle. Tekno-Rema keskittyy edelleen maailman johtavien laitevalmistajien tuotteisiin.

Liikevaihto, Mmk

Avaintietoja

	1996	1995	%
Liikevaihto, Mmk	448	415	+8
Liikevoitto, Mmk	18	22	-18
Henkilöstö, keskimäärin	244	260	-6

Hallituksen toimintakertomus

Konsernin liikevaihto ja tulos

Instrumentarium-konsernin liikevaihto vuonna 1996 oli 2 335 Mmk. Liikevaihto kasvoi 9 % edellisestä vuodesta. Vienti ja ulkomaisten tytäryhtiöitten liikevaihto oli 1 328 Mmk, mikä on 57 % konsernin liikevaihdosta.

Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja oli 273 Mmk (edellisenä vuonna 225 Mmk). Liikevoitto oli 232 Mmk (186 Mmk) ja rahoitustoiminnan nettotuotot olivat 41 Mmk (39 Mmk).

Voitto ennen varauksia ja veroja oli 350 Mmk (217 Mmk). Satunnaiset tuotot ja kulut olivat 76 Mmk (-8 Mmk). Satunnaiset erät muodostuivat pääasiassa aikaisempina vuosina tehtyjen käyttöomaisuusosakkeiden arvonalennusten palautuksista ja satunnaisten erien veroista.

Tulos osaketta kohti oli 9,88 mk, mikä on 21 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Oma pääoma osaketta kohti oli 85,91 mk (75,51 mk).

Konsernin henkilömäärä vuoden 1996 lopussa oli 2 628, mikä on neljä henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Ulkomailla työskenteleviä henkilöitä oli vuoden lopussa yhteensä 727 (723).

Anestesia ja tehohoito

Datex-Engström-ryhmän liikevaihto kasvoi 19 % edellisestä vuodesta. Päämarkkina-alueista parhaiten myynti kehittyi USA:ssa, jossa Datex-Engströmin oman myyntiyhtiön liikevaihto kasvoi yli 30 %. Myynti Euroopassa vaihteli huomattavasti eri maissa alan kysynnästä riippuen. Ranskan, Hollan-

nin ja Espanjan tytäryhtiöt lisäsivät myyntiään yhteensä lähes 20 %. Saksassa, jossa alan kysyntä laski, Datex-Engströmin myyntiyhtiö pystyi kasvattamaan myyntiään 10 %. Muilla markkinoilla Datex-Engströmin anestesia- ja tehohoitolaitteiden myynnistä vastaavat itsenäiset jälleenmyyjät, joiden kautta ryhmän liikevaihdosta kertyi yli puolet. Kasvavia markkinoita USA:n ja Euroopan ulkopuolella Datex-Engströmille olivat etenkin Latinalainen Amerikka ja Kaakkois-Aasia.

Datex-Engströmin hyvään myynnin kasvuun vaikutti AS/3TM-anestesiajärjestelmän tuotteiden jatkonut menestys markkinoilla. AS/3TM-anestesia-monitorien lisäksi AS/3TM AIM -tiedonhallintajärjestelmien ja AS/3TM ADU -anestesiakoneiden myynti on kasvanut nopeasti. Syksyllä 1996 markkinoille tuodut CS/3TM-tehohoitomonitorit ovat saaneet hyvän vastaanoton markkinoilla. Anestesian ja tehohoidon tarvikkeiden ja kertakäyttötuotteiden myynti kasvoi hyvin.

Datex-Engström panosti edelleen tuotekehitykseen ja operatiivisen toiminnan tehostamiseen voimakkaasti. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin 103 Mmk vuonna 1996, mikä on 12 % liikevaihdosta. Tuotekehityskustannuksista yhä suurempi osuus suunnattiin tietotekniikan sovelluksiin. Anestesiakoneiden sekä anestesian ja tehohoidon tarvikkeiden tuotantotoimintoja kehitettiin voimakkaasti mm. järjeistämällä tehtaitten tuotevalikoimia. Tuotannon ja materiaalitoimintojen tiedonhallintajärjestelmän uudistamiseen

Kehitys liiketoiminta-alueittain

	Liikevaihto, Mmk			Liikevoitto, Mmk		
	1996	1995	%	1996	1995	%
Anestesia ja tehohoito	845	712	+19	108	66	+64
Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet	559	559	+0	15	31	-52
Optiikka	460	396	+16	60	45	+33
Erillisyksiköt	448	415	+8	18	22	-18
Keskushallinto	23	66	-65	31	22	+41
Yhteensä	2 335	2 148	+9	232	186	+25

tähtäävä projekti aloitettiin vuonna 1996.

Datex-Engström-ryhmän liikevoitto kasvoi 64 % edellisestä vuodesta. Liikevoiton kasvuun vaikuttivat hyvä myynnin kehitys ja kulujen kasvun pysyminen myynnin kasvua pienempänä. Myynti- ja markkinointikulut eivät kasvaneet enää vuonna 1996 yhtä voimakkaasti kuin edellisenä vuonna, jolloin perustettiin uusia myyntiyhtiöitä ja vahvistettiin myyntiresursseja laajennetun tuotevalikoiden takia.

Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet

Terveysthuollon laitteiden ja tarvikkeiden liikevaihto pysyi kokonaisuudessaan edellisen vuoden tasolla, jolloin myyntiin sisältyi projektiviennin kertaluontoisia tuloutuksia 48 Mmk. Jos kertaluontoiset erät jätetään pois vertailusta, liikevaihdon kasvuksi saadaan 9 %.

Röntgenlaitteita valmistavan Instrumentarium Imagingin myynti kasvoi jonkin verran edellisestä vuodesta. Hammasröntgenlaitteiden myynti kasvoi merkittävästi sekä USA:ssa että Japanissa. Mammografialaitteiden myynti sen sijaan laski edellisestä vuodesta. Myynnin lasku johtui mammografialaitteiden kysynnän huomattavasta heikkenemisestä sekä USA:ssa että Euroopassa, etenkin Saksassa. Instrumentarium Imagingin uuden tuotteen, kirurgisen C-kaaren, toimitukset alkoivat vuoden 1996 lopulla.

Hoitokalusteiden ja apuvälineiden valmistukseen ja markkinointiin keskittyvän Merivaaran

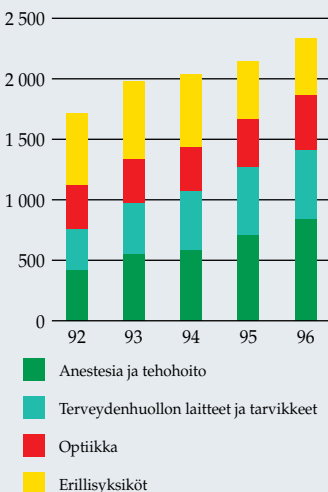
myynti laski hiukan edellisestä vuodesta. Myynnin laskuun vaikutti etenkin Venäjän viennin vähentyminen edellisestä vuodesta. Merivaaran tuotteiden myynti kotimaassa pysyi edellisen vuoden tasolla. Ruotsissa, Norjassa ja Ranskassa toimivien Merivaaran myyntiyhtiöiden myynti laski edellisestä vuodesta.

Terveysthuollon laitteita ja tarvikkeita kotimaassa markkinoivan Instrumedin myynti kasvoi merkittävästi, kun edellisenä vuonna solmittujen radiologian laitekauppojen toimitukset ajoittuivat vuoden 1996 lopulle. Rinnakkaislääkkeitä markkinoivan Medinovumin liikevaihto kasvoi edelleen, yksikön bruttomyynti oli 44 Mmk. Italiassa toimivan terveysthuollon laitteiden ja tarvikkeiden myynti- ja markkinointiyhtiön Soxil S.p.A:n liikevaihto oli hieman edellisvuotista suurempi. Hammaslääkäreiden käsi-instrumentteja valmistavan LM-Dentalin liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta, viennin osuus siitä oli yli puolet.

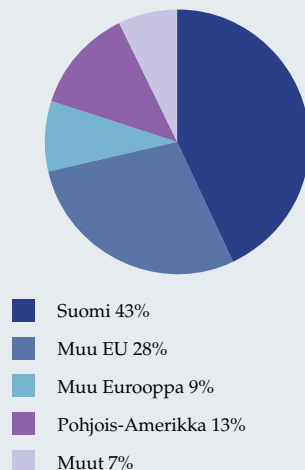
Medko Medicalin projekti- ja laitevienti kokonaisuudessaan laski edellisestä vuodesta. Myynnin lasku johtui lähinnä Venäjän projektitoimitusten vähentymisestä. Laitemyynti sen sijaan kasvoi, varsinkin myynti Baltian maihin kehittyi hyvin.

Terveysthuollon laitteiden ja tarvikkeiden yhteenlaskettu liikevoitto laski 31 Mmk:sta 15 Mmk:aan. Liikevoiton laskuun vaikutti eniten projektiviennin heikko tulos ja edellisenä vuonna kirjatut ennakkomaksujen tuloutukset.

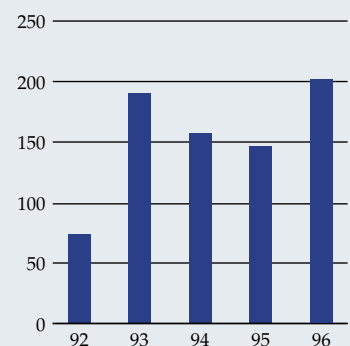
Liikevaihto, Mmk

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma, %

Voitto ennen satunnaiseriä ja varauksia, verojen jälkeen, Mmk

Optiikka

Optiikkaryhmän liikevaihto kasvoi 16 % edellisestä vuodesta. Suomessa kolmen myymäläketjun liikevaihdon kasvu oli yhteensä niin ikään 16 %. Noin puolet kasvusta johtui vuonna 1995 ostetun Keskus-Optiikan liiketoiminnan vaikutuksesta. Myynnin kasvu oli samansuuruinen sekä optiikan että kotiterveydenhoidon tuotteissa. Ruotsin myymäläketjun myynti kasvoi 15 % laskettuna Suomen markoissa, valuuttamääräisesti myynti kasvoi 3 %. Viron myymälöiden myynti kehittyi hyvin, mutta sillä ei ollut vielä olennaista vaikutusta ryhmän kokonaisyntiin.

Myymälöiden lukumäärä kasvoi yhteensä kuudella ja oli vuoden vaihteessa 158. Suomessa avattiin neljä uutta myymälää, jolloin niiden määrä nousi 133:een. Sekä Ruotsissa että Virossa avattiin yksi uusi myymälä. Ruotsissa myymälöitä oli vuoden vaihteessa yhteensä 20 ja Virossa viisi.

Optiikkaryhmän liikevoitto kasvoi 33 % edellisestä vuodesta. Liikevoiton kasvu johtui myynnin hyvästä kehityksestä ja siitä, että bruttokate pysyi edellisen vuoden tasolla. Lisäksi kulujen kasvu pysyi alhaisempana kuin myynnin kasvu.

Erillisyyksiköt

Erillisyyksiköiden yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 8 % ja liikevoitto laski 18 %.

Tietotekniikan laitteita ja järjestelmiä myyvän Instru Data Oy:n liikevaihto kasvoi 18 % ja oli 295 Mmk (250 Mmk). Kasvuun vaikutti eniten

laitemyynnin hyvä kehitys kotimaassa. Laitemyynti Baltian maihin ja Pietarin alueelle kasvoi myös edelleen hyvin, sen osuus koko liikevaihdosta oli noin 30 %. Yhtiön liikevoitto laski edellisestä vuodesta.

Kosmetiikan ja päivittäistavaroiden tukkukaupaa harjoittavan Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n liikevaihto kasvoi kulutuskysynnän kasvun myötä 6 % edellisestä vuodesta ja oli 118 Mmk (111 Mmk). Yhtiön liikevoitto laski edellisestä vuodesta.

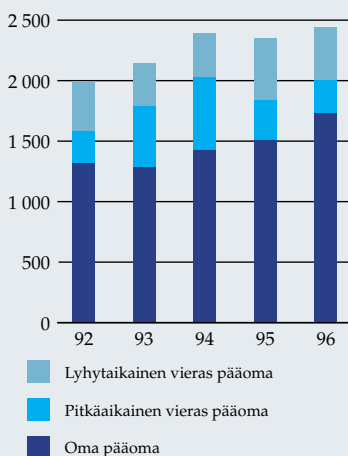
Langattoman viestinnän laitteita myyvän Oy Tekno-Rema Ab:n liikevaihto laski 34 % edellisestä vuodesta ja oli 29 Mmk (44 Mmk). Yhtiön edustamien matkapuhelimien myynti ei vastannut alan kysynnän kehitystä. Liikevoitto parani hieman edellisestä vuodesta.

Rahoitus- ja sijoitustoiminta

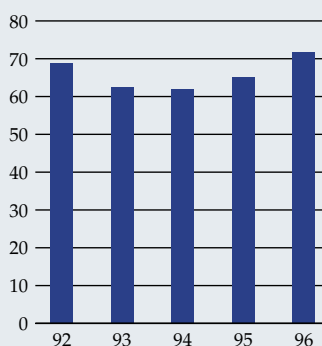
Rahoitustoiminnan nettotuotot olivat 41 Mmk (39 Mmk). Korkotuotot vähenivät ja valuuttakurssitapioit lisääntyivät edellisestä vuodesta. Sen sijaan osakkuusyhtiöitten vaikutus rahoitustuottoihin kasvoi ja oli 13 Mmk (-2 Mmk). Osinkotuotot olivat 12 Mmk (9 Mmk).

Arvopaperikaupan liikevaihto oli 23 Mmk (66 Mmk). Konsernin omistamien noteerattujen vaihtojen käyttöomaisuusosakkeiden markkina-arvo 31.12.1996 oli 597 Mmk (429 Mmk). Vastaava kirjanpitoarvo oli 431 Mmk (306 Mmk). Arvopaperikaupan liikevoitto, joka sisältää myös liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjatut käyttöomaisuusosakkei-

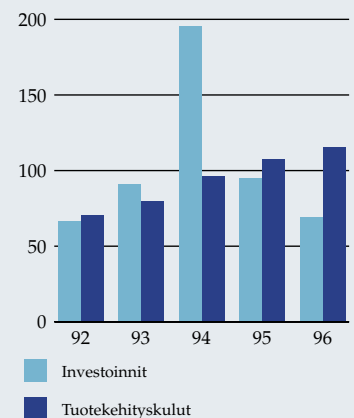
Pääomarakenne, Mmk

Omavaraisuusaste, %

Investoinnit ja T&K-kulut, Mmk

den myyntivoitot, oli 28 Mmk (30 Mmk).

Konsernin omavaraisuusaste parani edellisestä vuodesta ja oli 72 % (65 %). Korollisen vieraan pääoman määrä 31.12.1996 oli 163 Mmk, mikä on 148 Mmk vähemmän kuin vuotta aiemmin. Likvidien rahavarojen määrä oli vuoden lopussa 421 Mmk (431 Mmk).

Investoinnit ja tuotekehitys

Konsernin kokonaisinvestoinnit olivat 69 Mmk (95 Mmk). Koneisiin ja kalusteisiin investoitiin 45 Mmk (49 Mmk), rakennuksiin 2 Mmk (0 Mmk) sekä osakkeisiin ja muihin pitkävaikutteisiin menoihin 22 Mmk (46 Mmk). Tuotekehityskulut olivat 116 Mmk (113 Mmk).

Henkilöstö ja hallintoelimet

Konsernin palveluksessa oli vuoden 1996 aikana keskimäärin 2 633 henkilöä, mikä on 74 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Emoyhtiö Instrumentarium Oy:n palveluksessa oli keskimäärin 1 639 henkilöä (1 557).

Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi vuonna 1996 lääkintöneuvos Matti Koskenoja ja hallituksen puheenjohtajana Instrumentarium Oy:n toimitusjohtaja Markku Talonen. Muut hallituksen jäsenet olivat vuorineuvos Gustav von Hertzen, varatoimitusjohtaja Olli Riikkala, talousjohtaja Matti Salmivuori ja fil.toht. Gerhard Wendt.

Näkymät vuodelle 1997

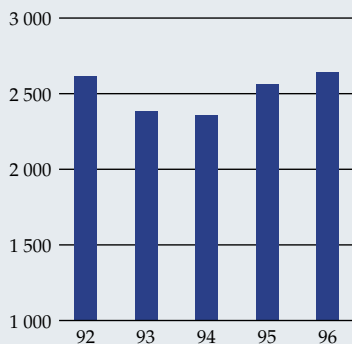
Instrumentarium-konsernin kehittämisen painopiste on anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnassa, jossa pyritään maailmanlaajuisesti johtavaan asemaan. Tämä edellyttää jatkuvia panostuksia tuotekehitykseen ja operatiivisen toiminnan tehostamiseen. Anestesia- ja tehohoitoalan näkymät vuodelle 1997 ovat suotuisat.

Terveystieteiden ja tarvikkeiden liiketoiminta-alueella kysyntä vaihtelee maittain ja tuotealueittain. Instrumentarium-konsernin tuotealueilla näkymät vuodelle 1997 ovat kokonaisuudessaan edellisvuotta paremmat.

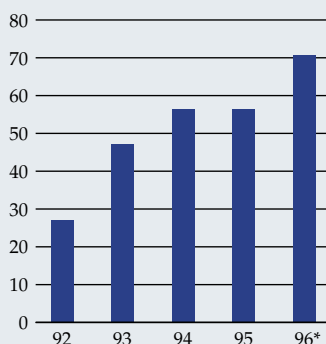
Optiikan vähittäiskaupan arvioidaan kehittyvän suotuisasti vuonna 1997 sekä Suomessa että Ruotsissa. Instrumentariumin Optiikkaryhmän markkina-asema on vahva, joten näkymät vuodelle 1997 ovat hyvät.

Erillisyksiköiden osalta tietotekniikan ja langattoman viestinnän tuotteiden kysynnän arvioidaan edelleen pysyvän hyvänä. Kosmetiikan ja päivittäistavaroiden kysyntä riippuu koko kulutuskysynnästä, jonka arvioidaan kasvavan vuoden 1997 aikana.

Henkilöstö keskimäärin

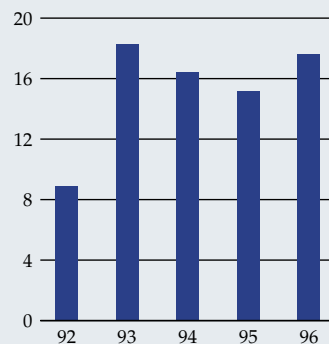

Maksetut osingot, Mmk

*Hallituksen ehdotus

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja äänioikeus

Instrumentarium Oy:n osakepääoma jakautuu 10 mk:n nimellisarvoisiin A- ja B-sarjan osakkeisiin. Jokaisella A-sarjan osakkeella on yhtiökokouksessa kymmenen ääntä ja jokaisella B-sarjan osakkeella yksi ääni. Sekä A- että B-sarjan osakkeet antavat osakkeenomistajille samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja voitonjakoon.

Noteeraukset pörseissä

Instrumentarium Oy:n molemmat osakesarjat noteerataan Helsingin Arvopaperipörssissä. A-sarjan noteeraus aloitettiin 1971 ja B-sarjan noteeraus 1986. B-sarjan osakkeita vastaavat ADR-osaketodistukset ovat olleet noteerattuina Yhdysvalloissa NASDAQin listalla vuodesta 1983. Kaksi ADR-osaketodistusta vastaa yhtä B-osaketta. Vuoden 1996 lopussa NASDAQin listalla oli 179 954 ADR-osaketodistusta.

Omistajaluettelo

Osakkeenomistajan tulee hoitaa osoitteenmuutokset, tilitietojen muutokset osinkojen maksua varten sekä muut osakkeenomistukseensa liittyvät asiat siinä arvo-osuusrekisterissä, jossa hänen arvo-osuustilinsä on.

Osinko

Hallituksen voitonjakoehdotus on sivulla 48. Oikeus osinkoon on vain sillä, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 1.4.1997 on merkitty Suomen Arvopaperi-

keskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Osingon maksupäivä on 4.4.1997.

Henkilöstön, hallituksen ja hallintoneuvoston osakeomistus

Henkilökuntaan kuuluvia osakkeenomistajia oli vuoden lopussa 282 ja heidän yhteenlaskettu osakeomistuksensa oli 194 378 kpl. Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten omistuksessa oli vuoden vaihteessa 134 034 A-sarjan ja 13 013 B-sarjan osaketta, jotka vastaavat 0,73 % yhtiön osakepääomasta ja 0,86 % äänivallasta.

Vaihtovelkakirja- ja optiolainat

Instrumentarium Oy:n vuonna 1989 liikkeelle laskeman optiolainan ulkona oleva määrä oli vuoden 1996 alussa 150 000 mk. Lainaan liittyvillä optiotodistuksilla oli mahdollisuus merkitä 13 500 B-osaketta merkintähintaan 78,33 mk/osake. Mainituilla optiotodistuksilla on suoritettu 13 500 B-osakkeen merkintä 9.5.1996. Yhtiön osakepääoma on lisääntynyt 135 000 markalla ja osakkeiden lukumäärä on noussut 20 163 801:een. Tämän osakemerkinnän jälkeen yhtiöllä ei ole liikkeelle laskettuja optiotodistuksia.

Hallituksen valtuudet ja osakassopimukset

Hallituksella ei ole kuluneella tilikaudella ollut osakeantivaltuuksia. Yhtiön hallituksen tiedossa ei ole yhtiön osakkeita koskevia osakassopimuksia.

Osakepääoman rakenne 31.12.1996

	Lukumäärä kpl	% osakkeista	% äänistä
A-osakkeet	15 302 451	75,9	96,9
B-osakkeet	4 861 350	24,1	3,1
Yhteensä	20 163 801	100,0	100,0

Omistuksen jakautuminen osakerekisterin mukaan 31.12.1996

Osakkeet	Osakkaiden kpl	lukumäärä	% osak- kaista	% osake- kannasta
1-	100	2 818	27,7	0,7
101-	500	4 392	43,2	5,4
501-	1 000	1 428	14,0	5,1
1 001-	5 000	1 286	12,6	13,1
5 001-	10 000	128	1,3	4,4
yli 10 000		126	1,2	71,3
Yhteensä		10 178	100,0	100,0

Osakkeiden omistus 31.12.1996

Instrumentarium Oy:n suurimmat osakkeenomistajat äänimäärän mukaisessa suuruusjärjestyksessä:

Osakkeenomistaja	Lukumäärä			% osakkeista	% äänistä
	A-osakkeet	B-osakkeet	Yhteensä		
1. Orion-yhtymä Oy *	1 046 523	468 954	1 515 477	7,5	6,9
2. Oriola Oy *	741 327	19 110	760 437	3,8	4,7
3. Kuulolaitekeskus Oy *	737 299	-	737 299	3,7	4,7
4. Panfarma Oy *	735 523	-	735 523	3,6	4,7
5. Hiven Oy *	734 500	-	734 500	3,6	4,7
6. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Varma	449 209	52 200	501 409	2,5	2,9
7. Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiö s.r. **	411 960	141 235	553 195	2,7	2,7
8. Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen	373 600	146 900	520 500	2,6	2,5
9. Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.	299 739	-	299 739	1,5	1,9
10. Medical Investment Trust Oy	298 000	-	298 000	1,5	1,9
11. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim ry	250 103	60	250 163	1,2	1,6
12. Suomen Kulttuurirahasto	220 087	-	220 087	1,1	1,4
13. Kuntien Eläkevakuutus	195 500	89 200	284 700	1,4	1,3
14. Henkivakuutusosakeyhtiö Salama	174 300	65 100	239 400	1,2	1,1
15. Suomen Lääketieteen Säätiö	172 851	-	172 851	0,9	1,1
16. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	159 000	73 612	232 612	1,2	1,1
17. Henkivakuutusosakeyhtiö Nova	131 000	125 000	256 000	1,3	0,9
18. Eläkesäätiö Polaris Pensionsstiftelse s.r.	136 620	12 420	149 040	0,7	0,9
19. Kansaneläkelaitos	120 600	-	120 600	0,6	0,8
20. Lassila & Tikanoja Oy	96 000	23 400	119 400	0,6	0,6
	7 483 741	1 217 191	8 700 932	43,2	48,2
Hallintarekisteröidyt:					
Merita Pankki Oy	824 694	1 731 656	2 556 350	12,7	6,3
Muut rekisterinpitäjät	7 500	47 000	54 500	0,3	0,1

*Kuuluu Orion-konserniin.

**Ei äänioikeutta yhtiökokouksessa.

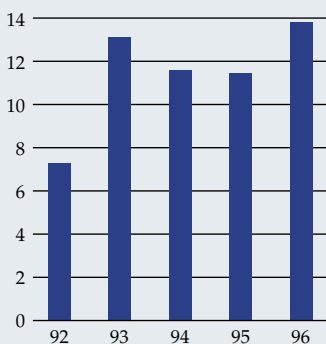
Osakkeenomistajaryhmät 31.12.1996

Ryhmä	Lukumäärä	Osakemäärä	% osakekannasta
Yksityishenkilöt	9 462	5 632 099	27,9
Yritykset	349	5 970 338	29,6
Säätiöt ja yhdistykset	329	4 427 340	22,0
Sijoitusrahastot	7	174 939	0,9
Vakuutusyhtiöt	15	1 315 208	6,5
Rahoituslaitokset	12	11 937	0,1
Hallintarekisteröidyt	4	2 610 850	12,9
Arvo-osuustilille siirtymättä olevat osakkeet		21 090	0,1
Yhteensä	10 178	20 163 801	100,0

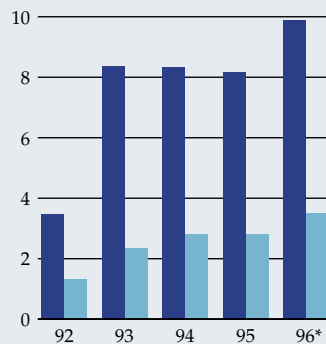
Osakepääoman korotukset vuodesta 1987

Korotustapa	Merkintäaika	Osakeantisuhde tai merkitsijä	Merkintä- hintaa	Uusien osakkeiden lukumäärä	Osakkeita yhteensä
Suunnattu	6.2.87	yrittösosto	197,60	25 000 Bs	5 325 000
Suunnattu	5.3.87	yrittösosto	190,00	20 000 Bs	5 345 000
Suunnattu	5.3.87	yrittösosto	190,00	10 000 Bs	5 355 000
Suunnattu	27.4.87	yrittösosto	220,00	15 000 Bs	5 370 000
Suunnattu	18.9.87	yrittösosto	315,00	20 000 Bs	5 390 000
Rahastoanti	22.1.—23.2.88	5:1 A	-	839 025 A	6 229 025
Rahastoanti	22.1.—23.2.88	5:1 Bs	-	68 917 Bs	6 297 942
Rahastoanti	22.1.—23.2.88	5:1 Bv	-	170 058 Bv	6 468 000
Suunnattu	22.1.—23.2.88	henkilökunta	130,00	82 000 Bs	6 550 000
Suunnattu	22.6.88	yrittösosto	223,00	86 000 Bs	6 636 000
Suunnattu	22.12.88	yrittösosto	218,00	14 100 Bs	6 650 100
Suunnattu	23.6.92	yrittösosto	300,00	66 667 A	6 716 767
Nim. arv. muutos	21.4.94	1:2 A	-	5 100 817 A	11 817 584
Nim. arv. muutos	21.4.94	1:2 B	-	1 615 950 B	13 433 534
Rahastoanti	21.4.94	2:1 A	-	5 100 817 A	18 534 351
Rahastoanti	21.4.94	2:1 B	-	1 615 950 B	20 150 301
Suunnattu	9.5.96	optiotodistukset	78,33	13 500 B	20 163 801

Kassavirta/osake, Mmk

Tulos ja osinko osaketta kohti, mk

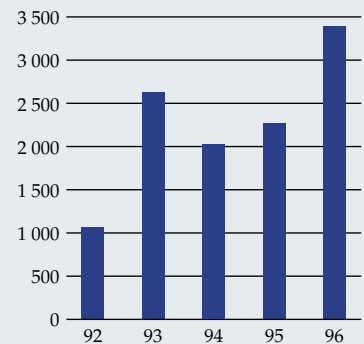

■ Tulos/osake

■ Osinko/osake

*Hallituksen ehdotus

Osakekannan markkina-arvo, Mmk

Osakeantikorjattu kurssikehitys

	Helsingin Arvopaperipörssi						NASDAQ, Wash.D.C.	
	A-osake, mk			B-osake, mk			ADR, USD	
	ylin	alin	keski- kurssi	ylin	alin	keski- kurssi	ylin	alin
1992	57,67	37,67	48,25	46,67	26,00	40,80	4,92	3,00
1993	133,67	50,67	80,93	131,67	45,67	89,86	10,83	3,67
1994	155,00	97,00	135,03	148,00	45,00	129,49	13,50	9,75
1995	115,00	74,00	96,00	115,00	74,00	94,30	13,75	8,25
1996	173,00	113,00	142,27	172,00	112,00	136,57	18,50	12,00

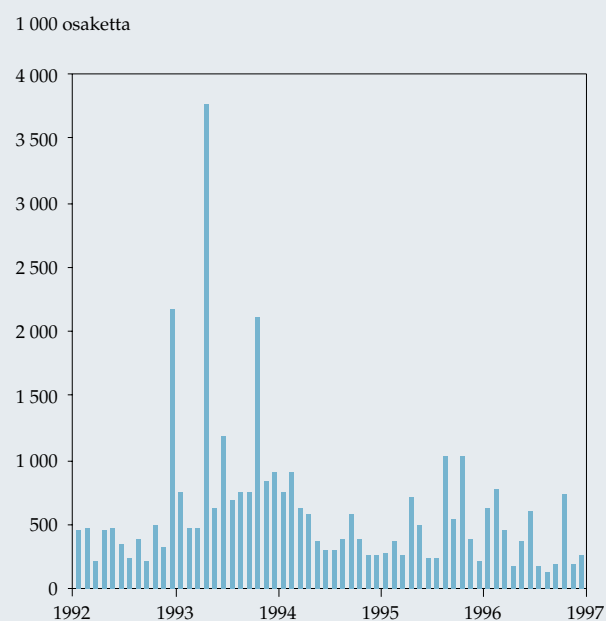
Osakeantikorjatut vaihtomäärät

	Helsingin Arvopaperipörssi				NASDAQ, Wash. D.C.	
	A-osake		B-osake		ADR	
	vaihto, kpl	osuus osake- määrästä, %	vaihto, kpl	osuus osake- määrästä, %	vaihto, kpl	osuus osake- määrästä, %
1992	3 887 214	25,6	2 337 699	52,6	1 106 079	136,7
1993	7 674 447	50,2	5 593 563	129,8	183 175	67,9
1994	2 884 284	18,8	2 791 513	60,7	151 235	60,8
1995	2 496 636	16,3	3 304 319	68,2	113 069	41,6
1996	3 171 988	20,7	1 482 539	30,5	28 951	13,7

A- ja B-osakkeiden kurssikehitys

A- ja B-osakkeiden vaihtomäärät

Tuloslaskelma

(1 000 mk)	Liite*	KONSERNI				EMOYHTIÖ			
		1996	%	1995	%	1996	%	1995	%
Liikevaihto	(1)	2 335 483	100,0	2 147 852	100,0	1 351 256	100,0	1 191 188	100,0
Hankinnan ja valmistuksen kulut		-1 195 650		-1 095 031		-657 179		-573 724	
Bruttokate		1 139 834	48,8	1 052 821	49,0	694 077	51,4	617 464	51,8
Myynnin ja markkinoinnin kulut		-652 535		-602 240		-335 834		-313 515	
Tuotekehityksen kulut		-115 865		-113 446		-89 991		-103 933	
Hallinnon kulut		-146 784		-139 171		-69 154		-65 453	
Liiketoiminnan muut kulut	(3)	-22 046		-29 838		-16 789		-40 023	
Liiketoiminnan muut tuotot	(3)	52 813		39 582		41 157		44 359	
Konserniliikearvon poisto		-23 435		-21 575		-		-	
		-907 851		-866 687		-470 611		-478 565	
Liikevoitto		231 983	9,9	186 134	8,7	223 466	16,5	138 899	11,7
Rahoitustuotot ja -kulut	(5)	41 330		39 067		-47 268		29 486	
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja		273 313	11,7	225 201	10,5	176 198	13,0	168 385	14,1
Satunnaiset tuotot ja kulut	(6)	76 251		-7 706		79 781		-884	
Voitto ennen varauksia ja veroja		349 563	15,0	217 495	10,1	255 979	18,9	167 501	14,1
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-		-		27 809		24 327	
Verot	(8)	-72 937		-78 720		-64 120		-51 911	
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta		276 626	11,8	138 775	6,5	219 669	16,3	139 917	11,7
Vähemmistöosuus		-1 196		848					
Tilikauden voitto		275 430	11,8	139 623	6,5	219 669	16,3	139 917	11,7

* Ks. tilinpäätöksen liitetiedot ss. 34–45.

Rahoituslaskelma

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Tulorahoitus liiketoiminnasta				
Liikevoitto	231 983	186 134	223 466	138 899
Poistot	90 000	84 254	43 878	47 766
Rahoitustuotot ja kulut	41 330	39 067	31 443 ¹⁾	29 486
Satunnaiset erät	-58 933 ¹⁾	-7 705	-39 719	-884
Verot	-72 937	-78 721	-64 119	-51 911
	231 443	223 029	194 949	163 356
Käyttöpääoman muutos				
Vaihto-omaisuus	-7 744	29 311	-11 209	21 852
Lyhytaikaiset liikesaamiset	17 598	-79 812	41 273	-53 499
Korottomat lyhytaikaiset velat	31 113	-86 463	20 599	-96 470
	40 967	-136 964	50 663	-128 117
Liiketoiminnan kassavirta	272 410	86 065	245 612	35 239
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-69 251 ¹⁾	-94 806	-103 690 ¹⁾	-88 499
Käyttöomaisuuden myyntituotot	9 979	51 742	25 112	65 108
	-59 272	-43 064	-78 578	-23 391
Kassavirta ennen rahoitusta	213 138	43 001	167 034	11 848
Rahoitus				
Pitkäaikaiset saamiset	-11 801	42 508	-93 897	91 757
Laskennallisen verovelan muutos	-10 744	-229		
Pitkäaikaiset lainat	-43 910	-45 665	-32 370	-27 516
Lyhytaikaiset lainat	-103 439	5 391	-7 662	-22 467
Osingot ja lahjoitukset	-56 721	-56 571	-56 571	-56 571
Osakeanti	1 057		1 057	
	-225 558	-54 566	-189 443	-14 797
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos	-12 420	-11 565	-22 409	-2 949
Muuntoero	4 894	-3 600	0	0
Taseen mukainen likvidien varojen muutos	-7 526	-15 165	-22 409	-2 949

¹⁾ Kassavirtaan vaikuttamattomia arvonmuutoksia ei ole huomioitu.

T a s e

(1 000 mk)	Liite*	KONSERNI				EMOYHTIÖ			
		1996	%	1995	%	1996	%	1995	%
VASTAAVAA									
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset									
Aineettomat hyödykkeet	(9)								
Aineettomat oikeudet		14 612		13 806		8 859		7 198	
Konserniliikearvo		102 396		124 657					
Muut pitkävaikutteiset menot		59 716		62 367		56 249		55 220	
		176 724	7,2	200 830	8,5	65 108	3,0	62 418	3,0
Aineelliset hyödykkeet	(9)								
Maa-alueet		25 701		25 512		24 846		24 657	
Rakennukset ja rakennelmat		180 381		186 056		167 368		171 900	
Koneet ja kalusteet		106 429		109 356		55 109		59 199	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		864		875		864		875	
		313 375	12,7	321 799	13,6	248 187	11,4	256 631	12,4
Käyttöomaisuusosakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	(9)								
Osakkeet ja osuudet		468 948		320 311		718 425		626 240	
Lainasaamiset		3 938		15 590		3 938		14 882	
		472 886	19,2	335 901	14,2	722 363	33,0	641 122	31,0
Vaihto- ja rahoitusomaisuus									
Vaihto-omaisuus	(10)								
Aineet ja tarvikkeet		72 083		67 599		50 823		47 882	
Keskeneräiset tuotteet		43 153		43 586		26 729		29 386	
Valmiit tuotteet/tavarat		252 673		245 428		109 370		98 445	
Muu vaihto-omaisuus		69 047		72 599					
		436 956	17,8	429 212	18,2	186 922	8,6	175 713	8,5
Saamiset	(10)								
Myyntisaamiset		431 666		412 489		179 816		185 925	
Lainasaamiset		32 715		20 914		283 938		190 041	
Siirtosaamiset		60 888		101 735		40 699		65 144	
Muut saamiset		113 148		109 076		82 522		93 241	
		638 417	26,0	644 214	27,3	586 975	26,8	534 351	25,8
Rahoitusomaisuusarvopaperit	(10)	323 068	13,1	349 883	14,8	322 895	14,8	349 739	16,9
Rahat ja pankkisaamiset		98 313	4,0	79 024	3,3	53 760	2,5	49 325	2,4
		2 459 739	100,0	2 360 863	100,0	2 186 210	100,0	2 069 299	100,0

* Ks. tilinpäätöksen liitetiedot ss. 34–45.

(1 000 mk)	Liite	KONSERNI				EMOYHTIÖ			
		1996	%	1995	%	1996	%	1995	%
VASTATTAVAA									
Oma pääoma									
Sidottu oma pääoma	(11)								
Osakepääoma		201 638		201 503		201 638		201 503	
Muu sidottu oma pääoma		198 471		183 015		194 537		193 615	
		400 109		384 518		396 175		395 118	
Vapaa oma pääoma	(11)								
Poistoeron ja varausten pääomaosuus		361 095		382 330					
Muu vapaa oma pääoma		695 660		601 162		725 560		642 213	
Tilikauden voitto		275 430		139 623		219 669		139 917	
		1 332 185		1 123 115		945 229		782 130	
		1 732 294	70,4	1 507 633	63,9	1 341 404	61,4	1 177 248	56,9
Vähemmistöosuus		15 951	0,6	13 886	0,6				
Varaukset									
Kertynyt poistoero	(12,13)	-		-		220 095		218 669	
Investointivaraukset		-		-		157 047		165 847	
Muut varaukset		-		-		91 093		111 529	
		-		-		468 235	21,4	496 045	24,0
Vieras pääoma									
Pitkäaikainen	(14)								
Lainat rahoituslaitoksilta		5 567		27 818		3 942		14 163	
Eläkelainat		108 094		133 348		72 447		94 595	
Laskennallinen verovelka		129 361		140 105					
Muut pitkäaikaiset velat		25 148		22 423		150		150	
		268 170	10,9	323 694	13,7	76 539	3,5	108 908	5,3
Lyhytaikainen	(14)								
Lainat rahoituslaitoksilta		11 829		111 815		2 987		6 651	
Eläkelainat		1 799		2 720		-		795	
Saadut ennakot		21 281		22 923		14 858		12 783	
Ostovelat		153 610		144 070		79 293		66 050	
Siirtovelat		179 506		170 699		101 556		94 746	
Muut lyhytaikaiset velat		75 299		63 423		101 338		106 073	
		443 324	18,0	515 650	21,8	300 032	13,7	287 098	13,9
		2 459 739	100,0	2 360 863	100,0	2 186 210	100,0	2 069 299	100,0

Tilinpäätöksen liitetiedot

I LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös, emoyhtiön tilinpäätös ja kotimaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on laadittu Suomen lainsäädännön ja voimassa olevien säädösten mukaisesti. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on oikaistu vastaamaan suomalaisia tilinpäätösperusteita.

Konsolidointi

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Instrumentarium Oy:n ja ne yhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Litonii Gård Ab:sta omistusosuus on 90,00 % ja Bostads Ab Hafniasta 70,42 %. Niitä ei toiminnan laadun ja vähäisen merkityksen vuoksi ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen eikä niiden konsolidointi olisi heikentänyt konsernin tulosta ja omaa pääomaa. Tilinpäätöksessä mukana olevat tytäryhtiöt on ilmoitettu liitetiedoissa kohdassa 9. Liitetiedoissa mainittujen tytäryhtiöiden lisäksi tilinpäätökseen sisältyy myös Instru Data Oy:n alakonserniin kuuluvat yhtiöt Instru Data General Oy, Instru Data ZAO, UAB Instru Data ja Instru Data Eesti AS, sekä L-Dental Products Lumme Oy:n alakonserniin kuuluva Lääkintämuovi Oy.

Tilivuoden aikana hankitut yhtiöt on otettu konsernituloslaskelmaan hankinta-ajankohdasta lukien. Vuoden aikana myydyt yhtiöt sisältyvät konsernituloslaskelmaan myyntiajankohtaan saakka.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenetelmän mukaan. Tytäryhtiöiden hankinta-arvon ja tasearvon ero on konsernitaseessa kohdistettu osittain tytäryhtiöiden käyttöomaisuuteen. Käyvät arvot ylittävä osa käsitellään konserniliikearvona, joka poistetaan pääsääntöisesti viitenä vuotena. Vuonna 1994 anestesia- ja tehohoito liiketoiminnan ostosta syntynyt liikearvo poistetaan 20 vuodessa, koska ko. liiketoiminnassa valmistetut tuotteet vaativat pitkän tuotekehitysvaiheen ja niiden teknologia on hitaasti vanhenevaa. Tuotteiden keskimääräiseksi eliniäksi on arvioitu noin 20 vuotta. Mainittuja periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös konserniyhtiöiden fuusio- ja purkutilanteissa. Konsolidoinnissa on yhtiöiden väliset saamiset ja velat sekä keskinäisten liiketapahtumien vaikutukset eliminoitu. Vähemmistöosuudet erotetaan tuloksesta ennen

tilinpäätössiirtoja verojen jälkeen. Ne erotetaan myös omasta pääomasta ja varauksista. Vähemmistöosuudet esitetään konsernin tuloslaskelmassa ja taseessa omina erinä. Osakkuusyhtiöiden (omistusosuus 20–50 %) osuus tuloksesta on käsitelty pääomamenetelmällä.

Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaisinstrumentit

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä yhtiöissä avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan tilinpäätöspäivän Suomen Pankin noteeraamaan keskikurssiin. Kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan Suomen markoiksi käyttäen Suomen Pankin päivittäin noteeraamien kurssien perusteella laskettuja keskikursseja. Kaikki tase-erät, tilikauden tulosta lukuun ottamatta, muunnetaan markoiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikursseja. Oman pääoman muuntamisesta sekä tuloslaskelman ja taseen kääntämisestä eri kurssiin syntyneet muuntoerot kirjataan vapaaseen omaan pääomaan.

Suojaustarkoituksessa tehtyjen valuuttajohdannaisten realisoimattomia valuuttakurssivoittoja tai -tappioita ei tilinpäätöksessä huomioida, ellei suojattavasta tase-erästä ole kirjattu vastakkaismerkistä muutosta. Johdannaissovimusten korkoero jaksotetaan tilinpäätöksessä joko korkokuluihin tai -tuottoihin.

Korkojohdannaiset arvostetaan tilinpäätöksessä hankintahintaan tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Konsolidoinnissa käytetyt valuuttakurssit

		Tuloslaskelma		Tase	
		1996	1995	1996	1995
Yhdysvallat	USD	4,594	4,367	4,644	4,359
Ruotsi	SEK	0,685	0,613	0,675	0,655
Ranska	FRF	0,898	0,875	0,886	0,891
Hollanti	NLG	2,725	2,721	2,662	2,719
Norja	NOK	0,711	0,689	0,721	0,690
Saksa	DEM	3,053	3,048	2,988	3,044
Italia	ITL(1000)	3,000	2,680	3,040	2,750
Espanja	ESP	0,036	0,035	0,035	0,036

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista vähennetään myynnin välilliset verot ja annetut alennukset. Vuosien 1994 ja 1993 liikevaihdot on oikaistu vastaamaan nykyistä laskentakäytäntöä. Tuotteiden ja palvelujen myynti on tuloutettu niiden luovutuksen yhteydessä.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot, jotka sisältävät myös koneiden ja kalustojen investoinnit, on kirjattu tilikauden kuluiksi.

Eläkejärjestelyt

Emoyhtiön henkilökunnan eläketurva lisäetuineen on järjestetty Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiö s.r:n kautta. Kotimaisten tytäryhtiöiden eläketurva on vakuutettu eläkevakuutusyhtiöissä. Ulkomaiset tytäryhtiöt ovat tehneet eläketurvajärjestelynsä paikallisen käytännön ja lainsäädännön mukaisesti.

Eläkemenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi sitä mukaa kun työsuoritus on vastaanotettu ja velvollisuus eläkkeen suorittamiseen on syntynyt. Vähäinen osa lisäeläkkeistä on emoyhtiön vastuulla ja ne on kirjattu maksuperusteisesti kuluiksi.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon, johon luetaan hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot, kuitenkin korkeintaan todennäköiseen jälleenhankintamenoon tai luovutushintaan. Luovutushinta on käypä hintataso vähennettynä tavanomaisilla myyntikuluilla. Itse valmistettujen tuotteiden osalta konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuuden muuttuviin menoihin on sisällytetty myös osuus tuotannon kiinteistä menoista.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu alimman arvon periaatteella. Mikäli kirjanpitoarvo on korkeampi kuin markkinahinta, arvostus on tapahtunut markkina-arvoon.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuuden arvot perustuvat alkuperäisiin välittömiin hankintamenoihin vähennettynä tehdyillä

suunnitelman mukaisilla poistoilla. Lisäksi eräisiin maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyy arvonkorotuksia, jotka on eritelty taseen liitetiedoissa. Poistot lasketaan tasapoistoina välittömistä hankintahinnosta taloudellisen käyttöiän mukaan. Maa-alueista ja arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Taloudelliset pitoajat eri käyttöomaisuusryhmillä ovat:

- Aineettomat oikeudet 5–10 vuotta
- Konserniliikearvo 5–20 vuotta
- Muut pitkävaikutteiset menot 3–10 vuotta
- Rakennukset ja rakennelmat 20–40 vuotta
- Koneet ja kalusteet 4–10 vuotta

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut sisältävät liiketoimintojen lopettamiseen tai luovuttamiseen liittyvät erät sekä käyttöomaisuusosakkeiden arvonalennusten palautukset. Lisäksi satunnaisina kuluina on vuonna 1996 esitetty satunnaisten tuottojen ja kulujen verot.

Verot

Tuloslaskelman liitetiedoissa on tilikauden verot esitetty erillään aikaisempien tilikausien veroista. Verot on laskettu suoriteperusteisesti. Satunnaisten tuottojen ja kulujen verot on esitetty satunnaisissa erissä vuodesta 1996 lähtien.

Laskennallisen verovelan huomioon ottamiseksi on tehty verovaraus seuraavaa vuotta koskevan verokannan mukaan. Laskennallisen verovelan muutos on kirjattu tuloslaskelmaan. Laskennallinen verovelka muodostuu verottamattomista varauksista ja konsernikirjauksiin liittyvistä verosaatavista. Verosaatavia, jotka liittyvät todettujen tappioiden tulevaan käyttöön, ei oteta huomioon ennen niiden realisointia.

Verottamattomat varaukset

Vuoden 1993 alusta Suomessa voimaan tulleen lainsäädännön mukaan uusia verottamattomia varauksia ei saa tehdä, ja jo voimassa olevat varaukset pitää purkaa tai käyttää kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno kattamiseen vuoden 1997 loppuun mennessä. Nämä verovelalla vähennetyt varaukset on konsernissa käsitelty osana vapaata omaa pääomaa. Ne eivät kuitenkaan ole osingonjakokelpoisia varoja.

II TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
1. Liikevaihdon maantieteellinen jakauma				
Suomi	1 007 391	930 778		
Muu Euroopan Unioni	659 899	600 840		
Muu Eurooppa	202 147	236 940		
Pohjois-Amerikka	301 482	250 598		
Muu maailma	164 564	128 696		
Yhteensä	2 335 483	2 147 852		
2. Henkilöstökulut				
Palkat ja luontoisedut	460 803	444 495	245 752	249 917
Eläkevakuutusmaksut ja eläkesäätiösiirrot	34 706	25 960	15 087	2 852
Muut henkilösivukulut	71 377	66 364	28 852	31 388
Yhteensä	566 886	536 819	289 691	284 157
Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajille maksetut palkat	11 958	11 830	3 333	3 268
Osapalkkiot edellisistä	675	1 199	-	250
Johdon eläkejärjestelyt: Instrumentarium Oy:n hallituksen jäsenillä on oikeus siirtyä eläkkeelle 60 vuotta täytettyään.				
3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut				
Tuotot				
Vuokratuotot	27 582	27 649	24 286	23 850
Muut tuotot	25 231	11 934	16 872	20 510
Yhteensä	52 813	39 583	41 158	44 360
Kulut				
Vuokrattujen tilojen kulut	19 406	25 331	16 482	23 029
Muut kulut	2 639	4 507	308	16 993
Yhteensä	22 045	29 838	16 790	40 022
4. Poistot				
Toimintokohtaiset poistot				
Hankinnan ja valmistuksen poistot	17 538	18 736	9 893	10 153
Myynnin ja markkinoinnin poistot	26 147	24 400	18 551	24 306
Tutkimuksen ja tuotekehityksen poistot	4 032	2 687	2 778	1 641
Hallinnon poistot	13 535	9 777	7 507	5 732
Muun liiketoiminnan poistot	5 313	7 079	5 150	5 934
Konserniliikearvon poistot	23 435	21 575	-	-
Yhteensä	90 000	84 254	43 879	47 766
Kirjanpidon poistot	58 225	57 668	14 384	22 572
Poistojen erotus	31 775	26 586	29 495	25 194
Myydyn käyttöomaisuuden poistoeron oikaisu	-2 378	-1 460	-1 685	-867
Poistoero tuloslaskelmassa	29 397	25 126	27 810	24 327
Siirretty omaan pääomaan laskennallisella verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä	29 398	25 124	-	-

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
5. Rahoitustuotot- ja kulut				
Osinkotuotot	11 808	9 277	1 237	1 380
Osinkotuotot, konserniyhtiöt	-	-	1 888	1 490
Korkotuotot	35 287	47 837	30 624	45 951
Korkotuotot, konserniyhtiöt	-	-	13 053	12 019
Muut rahoitustuotot	37 980	35 111	33 834	26 976
Muut rahoitustuotot, konserniyhtiöt	-	-	629	497
Korkokulut	-17 847	-25 228	-10 038	-12 306
Korkokulut, konserniyhtiöt	-	-	-4 145	-4 047
Muut rahoituskulut	-38 802	-25 756	-35 639	-23 320
Poistot sijoituksista	-	-	-78 711	-19 153
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	12 905	-2 174	-	-
Yhteensä	41 331	39 067	-47 268	29 487

Konsernin muihin rahoitustuottoihin sisältyy vuonna 1996 valuuttakurssivoittoja 34 018 tmk (edellisenä vuonna 31 777 tmk) ja muihin rahoituskuluihin valuuttakurssitappioita 38 473 tmk (24 332 tmk).

6. Satunnaiset tuotot ja kulut

Tuotot				
Liiketoimintojen myynneistä syntyneet myyntivoitot	6 234	3 429	4 480	-
Arvonlennusten palautukset	135 184	-	119 500	-
Konserniavustukset	-	-	13 532	8 950
Yhteensä	141 418	3 429	137 512	8 950
Kulut				
Liiketoimintojen lopettamiseen tai luovuttamiseen liittyvät kulut	5 706	11 135	134	9 834
Satunnaisten tuottojen ja kulujen verot	59 461	-	57 598	-
Yhteensä	65 167	11 135	57 732	9 834
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	76 251	-7 706	79 780	-884

7. Vapaaehtoisten varausten muutokset

Investointivaraus	-	93	-	-
Toimintavaraus	29	442	-	-
Siirtymävaraus	-	9	-	-
Muu varaus	270	715	-	-
Yhteensä	299	1 259	-	-

Siirretty omaan pääomaan laskennallisella verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä

300	1 259	-	-
-----	-------	---	---

8. Välittömät verot

Tilikaudelta	82 552	62 005	62 824	48 075
Aikaisemmilta vuosilta	1 180	17 044	1 296	3 836
Laskennallisen verovelan muutos	-10 794	-328	-	-
Yhteensä	72 937	78 721	64 120	51 911
Verot normaalista liiketoiminnasta	72 937	61 498	-	-
Verot satunnaisista tuotoista ja kuluista	-	1 292	-	-
Verokannan muutoksen vaikutus laskennalliseen verovelkaan	-	15 930	-	-

III TASEEN LIITETIEDOT

9. Käyttöomaisuus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

(1 000 mk)	Aineettomat oikeudet	Konsernin liikearvo	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusteet	Ennako- maksut ja keskeneräi- set hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Yhteensä
Konserni										
Alkuperäinen hankintameno tai										
arvonkorotuksella oikaistu arvo 1.1.	21 885	207 692	104 431	334 008	25 512	246 912	301 287	875	574 586	908 594
Kauden investoinnit	4 002	2 262	12 061	18 325	189	2 226	44 725		47 140	65 465
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-828	-4 282	-3 093	-8 203			-36 647	-11	-36 658	-44 861
Muuntoero	115		-42	73			3 454		3 454	3 527
Hankintameno yhteensä 31.12.	25 174	205 672	113 357	344 203	25 701	249 138	312 819	864	588 522	932 725
Kumulatiiviset poistot 1.1.										
Kauden poistot	8 079	83 036	42 064	133 179		60 856	191 931		252 787	385 966
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	3 106	23 435	14 585	41 126		7 901	40 973		48 874	90 000
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-757	-3 195	-3 008	-6 960			-28 516		-28 516	-35 476
Muuntoero	134			134			2 002		2 002	2 136
Kumulatiiviset poistot yhteensä 31.12.	10 562	103 276	53 641	167 479		68 757	206 390		275 147	442 626
Hankintameno 31.12.	25 174	205 672	113 357	344 203	25 701	249 138	312 819	864	588 522	932 725
Kertyneet poistot 31.12.	10 562	103 276	53 641	167 479		68 757	206 390		275 147	442 626
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 612	102 396	59 716	176 724	25 701	180 381	106 429	864	313 375	490 099
Palovakuutusarvo						262 188				
Kertynyt poistoero 1.1.	5 817		36 101	41 918		135 768	48 691		184 459	226 377
Poistoero tilikautena	-1 110		-6 432	-7 542		-4 406	-19 828		-24 234	-31 776
Investointivaraus/siirtymävaraus	3 096		8 249	11 345		1 182	17 900		19 082	30 427
Myyntivoitto							2 378		2 378	2 378
Muuntoero							20		20	20
Kertynyt poistoero 31.12.	7 803		37 918	45 721		132 544	49 161		181 705	227 426
Emoyhtiö										
Alkuperäinen hankintahinta tai										
arvonkorotuksella oikaistu arvo 1.1.	10 551		122 542	133 093	24 657	215 605	167 127	875	408 264	541 357
Kauden investoinnit	3 096		14 467	17 563	189	2 226	17 940		20 355	37 918
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-321		-34 710	-35 031			-16 677	-11	-16 688	-51 719
Hankintameno yhteensä 31.12.	13 326		102 299	115 625	24 846	217 831	168 390	864	411 931	527 556
Kumulatiiviset poistot 1.1.										
Kauden poistot	3 353		67 322	70 675		43 705	107 927		151 632	222 307
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	1 435		13 438	14 873		6 758	22 247		29 005	43 878
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-321		-34 710	-35 031			-16 893		-16 893	-51 924
Kumulatiiviset poistot yhteensä 31.12.	4 467		46 050	50 517		50 463	113 281		163 744	214 261
Hankintameno 31.12.	13 326		102 299	115 625	24 846	217 831	168 390	864	411 931	527 556
Kertyneet poistot 31.12.	4 467		46 050	50 517		50 463	113 281		163 744	214 261
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 859		56 249	65 108	24 846	167 368	55 109	864	248 187	313 295
Palovakuutusarvo						193 428				
Kertynyt poistoero 1.1.	5 818		35 940	41 758		130 725	46 185		176 910	218 668
Poistoero tilikautena	-1 110		-6 450	-7 560		-3 492	-18 442		-21 934	-29 494
Investointivaraus/siirtymävaraus	3 096		8 157	11 253		1 182	16 802		17 984	29 237
Myyntivoitto							1 685		1 685	1 685
Kertynyt poistoero 31.12.	7 804		37 647	45 451		128 415	46 230		174 645	220 096

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Osakkeet ja osuudet				
Tytäryhtiöosakkeet				
Hankintameno 1.1.	-	-	520 585	515 168
Lisäykset tilikautena	-	-	175 359	30 866
Vähennykset tilikautena	-	-	-82 037	-25 449
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-	613 907	520 585
Osakkuusyhtiöosakkeet				
Hankintameno 1.1.	33 242	33 212	23 242	33 212
Lisäykset tilikautena	2 634	30	2 184	30
Vähennykset tilikautena	-12 642	-	-2 642	-10 000
Kirjanpitoarvo 31.12.	23 234	33 242	22 784	23 242
Osuus osakkuusyhtiöiden omasta pääomasta	Osuus%	Oma pääoma	Pääomaosuus	
	1996	1996	1996	
Abmin Technologies Oy	42,50	1 560	663	
Hackman Metos Oy Ab	40,00	50 821	20 329	
Neuromag Oy	32,37	8 833	2 859	
SR Suojarekisterikeskus Oy	50,00	437	219	
Yhteensä		61 651	24 070	

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Muut osakkeet				
Hankintameno 1.1.	309 138	330 417	82 413	104 105
Lisäykset tilikautena	138 978	7 343	3 791	7 343
Vähennykset tilikautena	-3 237	-28 623	-4 470	-29 035
Kirjanpitoarvo 31.12.	444 879	309 137	81 734	82 413
Pitkäaikaiset sijoitukset				
Lainasaamiset				
Osakkuusyhtiöt	-	14 882	-	14 882
Muut yritykset	3 938	708	3 938	-
Yhteensä	3 938	15 589	3 938	14 882
Arvonkorotukset				
Maa-alueet	1 100	1 100	1 100	1 100
Rakennukset	1 675	1 675	1 675	1 675
Yhteensä	2 775	2 775	2 775	2 775
Verotusarvot				
Maa-alueet	37 803	34 891	34 505	31 593
Rakennukset ja rakennelmat	128 951	131 272	111 262	113 341
Kotimaiset osakkeet	388 623	298 290	400 186	322 408
Yhteensä	555 377	464 453	545 953	467 342

Verotusarvot kattavat emoyhtiön ja konsernin kotimaisen omaisuuden. Niistä kotimaisista osakkeista, joille ei ole vahvistettu verotusarvoa, on käytetty kirjanpitoarvoa.

Osakkeet ja osuudet

Käyttöomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo 31.12.1996 oli 362 157 tmk ja vastaava markkina-arvo oli 505 577 tmk.

	kpl	Osuus osakepää- omasta %	Nimellisarvo (1 000)	Kirjanpitoarvo (1 000)
Tytäryhtiöt				
Oy Bergenheim Yhtiöt Ab	250 000	100,00	2 500	8 367
Investment AB Coland	1 000	100,00	SEK 100	393
Datex-Engstrom B.V.	403	100,00	NLG 403	NLG 413 FIM 888
Datex-Engstrom Inc.	100	100,00	USD 0	USD 8 088 FIM 34 917
Datex-Engstrom S.A.R.L.	1 000	100,00	FRF 500	NLG 166 FIM 367
Datex-Engström AB	240 000	100,00	SEK 24 000	49 432
Datex Engström Iberica S.L.	150 000	100,00	ESP 150 000	5 386
Datia Holdings B.V.	1 385	100,00	NLG 1 385	2 638
Oy Dentaldepot Ab	82 464	99,96	4 453	10 451
Eksperimentarium Oy	15	100,00	15	15
Erkkola Oy	100	100,00	50	3 530
Findip Oy	11 620	100,00	11 620	11 620
Helsingin Silmälääkärikeskus Oy	6 600	56,90	66	286
Hoyer Klinikgeräte Handels GmbH		70,00	0	25 912
HT-Research Oy	150	100,00	15	363
Instru Data Oy	343 225	62,97	3 432	5 818
AS Instruest	44	88,00	EEK 44	20
Instru-Holdings, Inc.	100	100,00	USD 0	0
Instru Invest Oy	15	100,00	15	15
Instrumentarium AB	500	100,00	SEK 50	2 178
ZAO Instrumentarium	100	100,00	RUR 23 000	29
AS Instrumentarium	101	100,00	EEK 1 010	906
Instrumentarium SIA	24	100,00	LVL 2	20
Instrumentarium Imaging, Inc.	100	100,00	USD 10	USD 14 602 FIM 66 660
Japo Trading Oy	5	100,00	15	940
Junior-Notariaatti Oy	15	100,00	15	24 858
L-Dental Products Lumme Oy	192 240	91,54	19 224	24 279
Oy Loko-Invest Ab	150	100,00	15	2 328
Medko Oy	45 500	100,00	4 550	356 032
Medko Medical Oy	2 000	100,00	2 000	2 000
ZAO Medko Medikal	10	100,00	RUR 10	0
Merimedic AB	1 500	100,00	SEK 150	186
Merimedic A/S	2 000	100,00	NOK 2 000	1 338
Merivaara AB	18 500	100,00	SEK 1 850	3 746
Merivaara S.A.R.L.	15 000	100,00	FRF 300	1 559
ZAO Merivaara	60 000	100,00	RUR 60 000	60
Oy Metava Ab	100	100,00	100	7 489
Pika-Optiikka Oy	150	100,00	15	15
Optiker Simson AB	20 000	100,00	SEK 2 000	16 205
Sotem Oy	4 000	100,00	40 000	40 000
Soxil S.p.A.	10 000 000	100,00	ITL 10 000 000	39 374
Suomen Keskus-Optiikka Oy	150	100,00	15	30
Oy Tekno-Rema Ab	60	100,00	60	7 329
AB Ögat	500	100,00	SEK 50	SEK 7 000 FIM 4 494
Ögat Förvaltning Aktiebolag	500	100,00	SEK 50	8 692
Osakkuusyhtiöt				
Abmin Technologies Oy	2 125	42,50	213	744
Hackman Metos Oy Ab	40 000	40,00	4 000	16 003
Neuromag Oy	493	32,37	74	6 037
SR Suojarekisterikeskus Oy	25 000	50,00	250	450
Osakkuusyhtiöt yhteensä				23 234
Muut				
Kiinteistöosakkeet yhteensä				72 744
Carital Oy	50	5,00	50	500
Diomed Ltd.	349 333	15,12	GBP 0	2 642
MIE Ltd.	298 500	19,90	GBP 299	1 001
Ewco Oy	50	9,62	500	500
Helsingin Arvopaperipörssi Oy	20 000	0,61	200	140
Helsingin Puhelinyhdistys	395	0,07	1 086	1 087
Keski-Suomen Lääkäritalo Oy	171	10,69	171	2 008
Lassila & Tikanoja Oy	69 224	1,75	692	3 877
MTV Oy	380	0,69	190	662
Orion-yhtymä Oy	2 620 236	5,24	26 202	346 529
Vakuutusosakeyhtiö Pohjola	76 150	0,19	381	9 627
Suomen Osakekeskusrekisteri Osuuskunta			0	210
Ventana Growth Fund II	5	3,50	USD 500	2 101
Muut			0	1 250
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä				444 878

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
10. Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuusarvopaperit				
Markkina-arvo	90 924	81 267	-	-
Vastaava kirjanpitoarvo	69 047	72 599	-	-
Erotus	21 877	8 668	-	-
Saamiset, konserniyhtiöt				
Myyntisaamiset	-	-	55 106	59 855
Lainasaamiset	-	-	251 862	170 512
Yhteensä	-	-	306 968	230 367
Saamiset, osakkuusyhtiöt				
Myyntisaamiset	252	3 298	215	3 228
Lainasaamiset	24 780	13 780	24 780	13 780
Siirtosaamiset	548	419	462	419
Yhteensä	25 580	17 497	25 457	17 427
Saamiset, muut				
Myyntisaamiset	431 414	409 191	124 495	122 842
Lainasaamiset	7 935	7 134	7 296	5 749
Siirtosaamiset	60 340	101 316	40 237	64 725
Muut saamiset	113 148	109 076	82 522	93 241
Yhteensä	612 837	626 717	254 550	286 557
Pitkäaikainen rahoitusomaisuus				
Investointitalletukset	-	88 311	-	88 124
Pankkisaamiset	1 323	1 500	-	-
Yhteensä	1 323	89 811	-	88 124
Rahoitusomaisuusarvopaperit				
Markkina-arvo	323 436	353 638	323 262	353 493
Vastaava kirjanpitoarvo	323 068	349 883	322 895	349 739
Erotus	368	3 755	367	3 754
11. Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma				
Osakepääoma 1.1.				
A-osakkeet	153 025	153 025	153 025	153 025
B-osakkeet	48 479	48 479	48 479	48 479
Yhteensä	201 503	201 503	201 503	201 503
Osakeanti 1.1.–31.12.				
A-osakkeet	-	-	-	-
B-osakkeet	135	-	135	-
Yhteensä	135	-	135	-
Osakepääoma 31.12.				
A-osakkeet	153 025	153 025	153 025	153 025
B-osakkeet	48 614	48 479	48 614	48 479
Yhteensä	201 638	201 503	201 638	201 503

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Muu sidottu oma pääoma 1.1.	183 015	185 251	193 616	193 616
Lisäykset 1.1.–31.12.	15 857	463	922	-
Vähennykset 1.1.–31.12.	-401	-2 699	-	-
Yhteensä 31.12.	198 471	183 015	194 538	193 616
Sidottu oma pääoma yhteensä 31.12.	400 109	384 518	396 176	395 119
Vapaa oma pääoma				
Poistoeron ja varausten pääomaosuus				
Ennen tilikautta kertyneet	382 330	418 129	-	-
Muutokset 1.1. – 31.12.	-21 235	-35 800	-	-
Yhteensä	361 095	382 330	-	-
Muu vapaa oma pääoma 1.1.	740 785	623 295	782 131	698 784
Poistoeron ja varausten muutos	21 235	35 800	-	-
Siirrot vapaasta sidottuun	-14 533	2 236	-	-
Muuntoero	4 894	-3 597	-	-
Osingonjakoon	-56 421	-56 421	-56 421	-56 421
Lahjoituksiin	-300	-150	-150	-150
Tilikauden tulos	275 430	139 623	219 669	139 918
Yhteensä	971 091	740 785	945 229	782 131
Vapaa oma pääoma 31.12.	1 332 185	1 123 115	945 229	782 131
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 732 295	1 507 634	1 341 405	1 177 249
12. Kertynyt poistoero				
Aineettomat oikeudet	7 803	5 818	7 803	5 818
Muut pitkävaikutteiset menot	37 918	36 101	37 647	35 940
Rakennukset ja rakennelmat	132 544	135 768	128 415	130 725
Koneet ja kalusteet	49 161	48 691	46 230	46 185
Yhteensä	227 426	226 377	220 095	218 669
13. Vapaaehtoiset varaukset				
Toimintavaraus	1 440	1 426	-	-
Siirtymävaraus	118 445	139 771	91 093	111 529
Investointivaraus	157 122	166 222	157 047	165 847
Muut varaukset	933	1 092	-	-
Yhteensä	277 941	308 511	248 140	277 376
Kertyneen poistoeron ja vapaaehtoisten varausten konsernin osuus				
Omaan pääomaan siirretty osuus	361 095	382 330	-	-
Laskennallinen verovelka	140 426	148 684	-	-
Laskennalliseen verovelkaan sisältyy lisäksi:				
Verottamattomien varausten vähemmistöosuus	1 077	1 085	-	-
Konsernikirjauksiin liittyvä verosaatava	-12 142	-9 663	-	-
Laskennallinen verovelka yhteensä	129 361	140 105	-	-

14. Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma

Konsernin korollisesta pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta, joka sisältää vuoden 1997 lyhennykset, oli tilikauden päättyessä 97 % (93 %) kotimaan valuuttana.

Konsernin korollinen pitkäaikainen vieras pääoma erääntyy maksettavaksi seuraavasti (tmk):

1997	6 743
1998	5 704
1999	2 754
2000	1 891
2001	1 311
2002 –	102 321

Konsernin pitkäaikaisen vieraan pääoman painotettu keskiporko 31.12.1996 oli 5,7 %.

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lyhytaikaiset korottomat velat				
Konserniyhtiöt				
Ostovelat	-	-	4 848	4 817
Yhteensä	-	-	4 848	4 817
Osakkuusyhtiöt				
Ostovelat	-	22	-	22
Siirtovelat	494	-	-	-
Muut lyhytaikaiset velat	5 000	-	-	-
Yhteensä	5 494	22	-	22
Muut				
Ennakkomaksut	21 281	22 923	14 858	12 783
Ostovelat	153 610	144 047	74 444	61 211
Siirtovelat	179 013	170 699	101 556	94 746
Muut lyhytaikaiset velat	60 193	50 785	14 669	13 309
Yhteensä	414 097	388 453	205 528	182 049
Lyhytaikaiset korolliset velat				
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	6 743	11 889	2 987	7 447
Konserniyhtiöt	-	-	76 560	80 124
Muut lyhytaikaiset velat	16 990	115 283	10 106	12 638
Yhteensä	23 734	127 172	89 653	100 209

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
15. Vastuut				
Omasta puolesta				
Annetut pantit	31 493	29 234	22 924	21 709
Velan vakuudeksi annetut kiinnitykset	14 600	32 600	-	18 000
Yleisvakuudeksi annetut kiinnitykset	65 535	55 767	38 646	22 739
Muut vastuut	19 136	4 903	6 339	798
Yhteensä	130 764	122 504	67 910	63 246
Konserniyhtiöiden puolesta				
Yleisvakuudeksi annetut kiinnitykset	-	-	8 793	9 799
Takaukset	-	-	48 303	82 374
Yhteensä	-	-	57 096	92 173
Osakkuusyhtiöiden puolesta				
Takaukset	12 169	19 798	12 169	19 798
Yhteensä	12 169	19 798	12 169	19 798
Eläkevastuut				
Eläkesäätiön vastuuvajaus	3 963	4 747	3 963	4 747
Muut eläkevastuut	1 484	1 507	-	-
Yhteensä	5 447	6 254	3 963	4 747
Vastuut yhteensä	148 381	148 556	141 138	179 964
16. Leasingsopimukset				
Tehtyihin sopimuksiin perustuvat leasing-maksut ovat				
1997	18 307		8 225	
1998	13 268		7 834	
1999	8 037		6 331	
2000	5 976		5 782	
2001	5 897		5 782	
Seuraavat vuodet	34 692		34 692	
Yhteensä	86 177		68 646	
17. Rahoitusriskien hallinta ja johdannaissopimukset				

Konsernin rahoitusriskien hallintaa ohjaa Instrumentarium Oy:n hallituksen käsittelemä ja hyväksymä rahoituspolitiikka. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja analysoida riskipositiot, mitata riskit sekä suojautua niiltä tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti. Rahoitusriskit jaotellaan valuutta-, korko-, maksuvalmius- ja luottoriskeihin.

Valuuttariski

Konsernin valuuttahallinto on osittain keskitetty. Liiketoimintayksiköt ja tytäryhtiöt vastaavat liiketoimintansa valuuttakurssiriskistä sisäisesti. Yksiköiden positiot kootaan rahoitusosastolla konsernipositioksi, jota suojataan keskitetysti. Valuuttariskiä seurataan nettovaluutta-aseman pohjalta valuutoittain siten, että positioon sisällytetään valuuttamääräiset saamiset ja velat sekä ennakoitu valuuttamääräinen kassavirta aina 12 kuukauteen asti. Valuutta-aseman suojaamisessa käytetään termiinisopimuksia ja optioita. Tärkeimmät valuutat ovat Yhdysvaltain dollari ja Saksan markka.

Korkoriski

Konsernin korkoriskiä hallitaan keskitetysti. Tavoitteena on rahoitustuottojen ja -kulujen optimointi hyväksytyllä riskitasolla. Korkoriskin mittaamiseen käytetään pääasiallisesti hintariski- ja duraatioanalyysiä. Korkoriskin hallitsemiseen käytetään johdannaisinstrumenttejä, kuten termiinejä ja optioita.

Maksuvalmiusriski

Konsernin maksuvalmius pyritään pitämään jatkuvasti hyvällä tasolla. Taseeseen sisältyvien likvidien erien lisäksi konsernilla on käyttämättömiä luottolimiittejä.

Luottoriski

Rahoitustoimintaan liittyvää luottoriskiä hallitaan solmimalla sopimuksia ainoastaan sellaisten vastapuolien kanssa, joiden luottokelpoisuus on hyvä. Hyväksytyille vastapuolille asetetaan raha- ja maturiteettimääräiset limiitit, ja niiden luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti.

Johdannaissopimukset

Allaoleva taulukko kuvaa vastapuolittain avoimia johdannaispositioita tilikauden lopussa. Valuuttajohdannaisten osalta esitetään tilinpäätöshetken markkavasta-arvot ja korkojohdannaisten osalta nimellisarvot.

(1 000 mk)	31.12.1996		31.12.1995	
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset		396 298		234 045
Optiosopimukset				
Ostetut	245 516		138 550	
Asetetut	331 734	577 250	198 625	337 175
Yhteensä		973 548		571 220
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset		20 000		70 000
Optiosopimukset		0		0
Yhteensä		20 000		70 000

Tilinpäätöspäivän kurseilla arvostettu valuuttajohdannaiskanta sisälsi realisoitumattomia kurssitappioita 700 tmk.

Tilinpäätöspäivän koroilla arvostettu korkojohdannaiskanta sisälsi realisoitumattomia kurssivoittoja 188 tmk.

Viisivuotistilastoa

		1992	1993	1994	1995	1996
Tuloslaskelmaerät						
Liikevaihto	Mmk	1 721,0	1 982,2 ¹⁾	2 036,9 ¹⁾	2 147,9	2 335,5
Muutos edellisestä vuodesta	%	-6,9	15,2	2,8	5,4	8,7
Ulkomainen liikevaihto	Mmk	718,6	947,6	1 060,1	1 217,1	1 328,1
Osuus liikevaihdosta	%	41,8	47,8	52,0	56,7	56,9
Suunnitelman mukaiset poistot	Mmk	81,9	84,3	73,3	84,3	90,0
Liikevoitto	Mmk	82,2	228,7	235,1	186,1	232,0
Osuus liikevaihdosta	%	4,8	11,5	11,5	8,7	9,9
Rahoitustuotot ja -kulut	Mmk	-15,6	22,5	-1,3	39,1	41,3
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	Mmk	88,3	251,2	233,7	225,2	273,3
Osuus liikevaihdosta	%	5,1	12,7	11,5	10,5	11,7
Satunnaiserät	Mmk	-56,1	-45,6	39,0	-7,7	76,3
Voitto ennen varauksia ja veroja	Mmk	32,2	205,6	272,7	217,5	349,6
Osuus liikevaihdosta	%	1,9	10,4	13,4	10,1	15,0
Verot	Mmk	14,4	61,2	76,3	78,7	72,9
Voitto ennen satunnaiseriä ja varauksia, verojen jälkeen	Mmk	73,9	190,0	157,4	146,5	200,4
Osuus liikevaihdosta	%	4,3	9,6	7,7	6,8	8,6
Investoinnit	Mmk	66,7	91,2	195,3	94,8	69,3
Osuus liikevaihdosta	%	3,9	4,6	9,6	4,4	3,0
Tuotekehityskulut	Mmk	70,5	79,5	96,2	113,4	115,9
Osuus liikevaihdosta	%	4,1	4,0	4,7	5,3	5,0
Osingot	Mmk	26,9	47,0	56,4	56,4	70,6 ²⁾
Tase-erät						
Vieras pääoma	Mmk	669,9	858,8	966,1	839,3	711,5
Lyhytaikainen	Mmk	413,5	355,8	369,4	515,7	443,3
Pitkäaikainen	Mmk	256,4	503,0	596,7	323,7	268,2
Oma pääoma	Mmk	1 325,6	1 284,6	1 428,2	1 507,6	1 732,3
Taseen loppusumma	Mmk	1 997,8	2 153,2	2 409,2	2 360,9	2 459,7
Tunnuslukuja						
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	8,9	18,3	16,4	15,2	17,6
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	5,4	15,6	11,5	9,9	12,3
Omavaraisuusaste	%	68,7	62,4	61,8	65,1	71,7
Gearing	%	5,1	-14,1	-6,5	-7,8	-14,8
Quick ratio		2,15	2,24	2,01	2,18	2,51
Current ratio		2,85	2,72	2,53	2,91	3,38
Henkilöstö keskimäärin		2 612	2 383	2 351	2 559	2 633
Osakepääoma ja osakkeet 31.12.						
Osakepääoma	Mmk	134,3	134,3	201,5	201,5	201,6
Osakekannan markkina-arvo	Mmk	1 065,9	2 633,7	2 010,2	2 272,1	3 400,5
Osakkeiden määrä 1000 kpl		6 717	6 717	20 150	20 150	20 164
A-osakkeet		5 101	5 101	15 302	15 302	15 302
B-osakkeet		1 616	1 616	4 848	4 848	4 861
Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin 1000 kpl 20 055		20 150	20 150	20 150	20 159	
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Tulos/osake	mk	3,47	8,36	8,32	8,17	9,88
Tulos/osake U.S.GAAP	mk	1,23	13,78	9,37	6,90	8,09
Oma pääoma/osake	mk	66,21	64,24	71,62	75,51	85,91
Kassavirta/osake	mk	7,28	13,10	11,58	11,45	13,81
Osinko/tulos	%	38,3	27,9	33,7	34,3	35,4
Osinko/osake	mk	1,33	2,33	2,80	2,80	3,50 ²⁾
P/E-luku						
A-osake		15,9	15,7	12,0	13,8	17,1
B-osake		13,1	15,3	11,9	13,7	17,1
Osinkotuotto						
A-osake	%	2,4	1,8	2,8	2,5	2,1 ²⁾
B-osake	%	2,9	1,8	2,8	2,5	2,1 ²⁾
Osakkeenomistajien määrä		16 093	11 212	11 917	11 383	10 178

¹⁾ Vuosien 1993 ja 1994 liikevaihto on muutettu vastaamaan nykyistä laskentakäytäntöä.

²⁾ Hallituksen ehdotus.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja - välittömät verot} \text{ korjattuna satunnaiserien verovaikutuksella}}{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Omavaraisuusaste (%)	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$	x 100
Gearing %	=	$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahat ja pankkisaamiset} - \text{rahoitusomaisuusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus}}$	x 100
Quick ratio	=	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - ennakkomaksut}}$	
Current ratio	=	$\frac{\text{Rahoitus- ja vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$	
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä x osakkeen pörssikurssi 31.12.	
Tulos/osake	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja -/+ vähemmistöosuus} - \text{välittömät verot korjattuna satunnaiserien verovaikutuksella ja verokannan muutoksen vaikutuksella laskennalliseen verovelkaan}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä 31.12.}}$	
Kassavirta/osake	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja} - \text{/+ vähemmistöosuus} + \text{suunnitelman mukaiset poistot} - \text{välittömät verot korjattuna satunnaiserien verovaikutuksella, lukuunottamatta laskennallisen verovelan muutosta}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin}}$	
Osinko/tulos (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}}$	x 100
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Nimellisosinko/osake}}{\text{Tilikauden aikana ja sen jälkeen tapahtuneiden osakeantien oikaisukertoimien tulo}}$	
P/E-luku	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi 31.12.}}{\text{Tulos/osake}}$	
Osinkotuotto (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakkeen pörssikurssi 31.12.}}$	x 100

Voitonjakoehdotus

Ehdotukset yhtiökokoukselle

Konsernin vapaa oma pääoma taseen 31.12.1996 mukaan on 1 332 185 494,14 mk. Siitä osingonjakokelpoisten varojen osuus on 971 090 813,60 mk. Emoyhtiön vapaa oma pääoma taseen 31.12.1996 mukaan on 945 228 566,78 mk.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävänä olevat voittovarajat jaetaan seuraavasti:

- osinkoa 3,50 mk osakkeelta (1,75 mk/ADR)	70 573 303,50 mk
- Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.:lle	150 000,00 mk
- jätetään vapaaseen omaan pääomaan	874 505 263,28 mk
	<hr/> 945 228 566,78 mk

Helsingissä 26. päivänä helmikuuta 1997

Gustav von Hertzen

Olli Riikkala

Markku Talonen
hallituksen puheenjohtaja
toimitusjohtaja

Gerhard Wendt

Matti Salmivuori

Tilintarkastuskertomus

Instrumentarium Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Instrumentarium Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.1996. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisesti osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätökseen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuosikatsauksiin. Käsitksemme mukaan ne on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 3. päivänä maaliskuuta 1997

Göran Grén
KHT

Heikki Lassila
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Instrumentarium Oy:n hallintoneuvosto on tutustunut hallituksen laatimiin yhtiön ja konsernin vuoden 1996 tilinpäätöksiin sekä tilintarkastuskertomukseen. Hallintoneuvosto ehdottaa, että yhtiön ja konsernin tilinpäätökset vahvistetaan ja voittovarajat käytetään hallituksen esittämällä tavalla.

Erovuorossa ovat hallintoneuvoston jäsenet Matti Eestilä, Matti Koskenoja, Paavo Pitkänen, Kari Raivio ja Eino Tunkelo.

Helsingissä 4. päivänä maaliskuuta 1997

Matti Koskenoja
Matti Eestilä
Erkki Etola
Eero Ikkala

Eero Karvonen
Paavo Pitkänen
Kari Raivio
Arto Sivula

Erkki Tammisalo
Tapani Tammisto
Turo K. J. Tukiainen
Eino Tunkelo

Hallintoelimet ja tilintarkastajat

Hallituneuvosto

	valittu kaudeksi
Matti Koskenoja, lääkintöneuvos, puh.joht. Omistaa 70 350 Instrumentariumin osaketta.	1994–96
Kari Raivio, professori, varapuh.joht. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1994–96
Matti Eestilä, ekonomi Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1994–96
Erkki Etola, dipl.ins. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996–98
Eero Ikkala, professori Omistaa 1 900 Instrumentariumin osaketta.	1996–98
Eero Karvonen, dipl.ins. Omistaa 300 Instrumentariumin osaketta.	1996–98
Martti Kormano, professori Omistaa 90 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Paavo Pitkänen, fil.kand. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1994–96
Aatto Prihti, kauppat. toht. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996–98
Arto Sivula, apul.professori Omistaa 1 233 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Erkki Tammissalo, professori Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996–98
Tapani Tammisto, professori Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996–98
Leila Telivuo, hammaslääket. lis. Omistaa 942 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Turo K. J. Tukiainen, varatuomari Omistaa 47 500 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Eino Tunkelo, professori Omistaa 771 Instrumentariumin osaketta.	1994–96

Tilintarkastajat

Göran Grén, dipl.ekonomi, KHT
Heikki Lassila, kauppat. maist., KHT

Varalla

SVH Coopers & Lybrand Oy
Coopers & Lybrand Oy

Instrumentarium Oy:n hallitus. Vasemmalta: Gerhard Wendt, Markku Talonen, Olli Riikkala, Gustav von Hertzen ja Matti Salmivuori.

Hallitus

	valittu kaudeksi
Markku Talonen s. 1946, tekn. lis., toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja. Instrumentariumin palveluksessa vuodesta 1978. Omistaa 15 565 Instrumentariumin osaketta.	1995 – 97
Gustav von Hertzen s. 1930, vuorineuvos. Omistaa 1 590 Instrumentariumin osaketta.	1997
Olli Riikkala s. 1951, dipl.ins., MBA, varatoimitusjohtaja. Instrumentariumin palveluksessa vuodesta 1979. Omistaa 4 806 Instrumentariumin osaketta.	1997
Matti Salmivuori s. 1950, kauppat. maist., talousjohtaja. Instrumentariumin palveluksessa vuodesta 1973. Omistaa 2 000 Instrumentariumin osaketta.	1997
Gerhard Wendt s. 1934, fil. toht. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997

U.S. Gaapin mukainen tulos ja oma pääoma

Suomalainen hyvä kirjanpitolaita ja yhdysvaltalainen kirjanpitokäytäntö (United States Generally Accepted Accounting Principles, U.S. GAAP) eroavat toisistaan. Alla olevissa taulukoissa on esitetty U.S. GAAPin mukainen konsernin nettotulos ja oma pääoma, sekä erot suomalaisen konsernitilinpäätöksen ja U.S.GAAPin välillä.

Instrumentarium julkaisee yhdysvaltaisen tilinpäätöskäytännön mukaisen tilinpäätösraportin (Form F-20). Raportti on saatavissa Securities and Exchange Commissionista (SEC).

Konsernin nettotulos

(1 000 mk)	1.1.-31.12.1996	1.1.-31.12.1995
Tilikauden voitto konsernitilinpäätöksessä, laadittu suomalaisen kirjanpitotavan mukaan	275 430	139 623
(a) Eläkekulukorjaus	-4 246	-6 319
(c) Käyttöomaisuuden oikaisu	-1 180	-1 180
(d) Takaisinvuokraus	-8	9 196
(e) Laskennallinen verovelka	33 587	-2 892
(f) Käyttöomaisuusosakkeiden oikaisu	620	620
(b)(f) Arvopaperien arvonkorotukset	-141 028	-
U.S. GAAPin mukainen nettotulos	163 175	139 048
Osakkeita keskimäärin	20 159	20 151
(g) Tulos/osake U.S. GAAPin mukaan	8,09	6,90
Tulos/ADR-osaketodistus, mk	4,05	3,45

Oma pääoma

(1 000 mk)	31.12.1996	31.12.1995
Oma pääoma konsernitilinpäätöksessä, laadittu suomalaisen kirjanpitotavan mukaan	1 732 294	1 507 634
(a) Eläkekulukorjaukset	125 362	129 608
(b) Vaihto-omaisuusosakkeiden oikaisu	34 318	10 223
(c) Käyttöomaisuuden oikaisu	-21 547	-20 367
(d) Takaisinvuokraus	-69 365	-69 357
(e) Laskennallinen verovelka	-92 568	-79 645
(f) Käyttöomaisuusosakkeiden oikaisu	141 558	116 765
(h) Käyttöomaisuuden arvonkorotus	-2 775	-2 775
(i) Omaisuuslajin vaihto	-9 343	-9 343
Oma pääoma U.S. GAAPin mukaan	1 837 934	1 582 743

Merkittävimmät erot yhtiön kirjanpitoperiaatteiden ja U.S. GAAPin välillä ovat seuraavat:

(a) Eläkekulukorjaus

Instrumentarium-konserni on järjestänyt työntekijöidensä eläketurvan paikallisen käytännön mukaisesti kussakin maassa, jossa sillä on toimintaa. Emoyhtiön työntekijöiden eläketurva on järjestetty pääosin Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiö s.r.:n kautta. Eläkesäätiö on emoyhtiön hallinnassa ja sitä valvoo Suomen valtio. Eläkekulut ja siirrot eläkesäätiöön on kirjattu Suomen lainsäädännön mukaisesti ja ne perustuvat vuosittain tehtäviin eläkelaskelmiin.

Vakuutusmatemaatikot ovat laskeneet eläkesäätiön eläkesitoumukset ja yhtiön vuotuisen eläkekulun U.S. GAAPin vaatimusten mukaisesti. U.S. GAAPin mukaisissa eläkevastuulaskelmissa käytettävät vakuutusmatemaattiset olettamukset eroavat tietyiltä osin suomalaisissa laskelmissa käytettävistä olettamuksista. U.S. GAAPin mukainen eläkevastuu perustuu työntekijän työssäoloajan keskimääräiseen palkkatasoon. U.S. GAAPin mukainen eläkelaskelma tehtiin ensimmäisen kerran vuodelta 1989, jolloin syntynyt kirjauskäytännön ero jaksotetaan keskimääräiselle työntekijöiden työssäoloajalle.

U.S. GAAPin mukaan lasketun eläkekulun ja maksetun eläkesäätiösiirron välinen erotus on kirjattu ennakkoon maksetuksi eläkekuluksi tai -tuotoksi.

(b) Vaihto-omaisuusosakkeiden oikaisu

Suomalaisen laskentakäytännön mukaan vaihto-omaisuudessa olevat osakkeet on arvostettu yksittäisen osakkeen hankintahinnan tai tilinpäätöksen markkina-arvon perusteella. Osakkeista tehty arvonalennus voidaan peruuttaa mikäli osakkeiden arvonnousu on tullut ilmeiseksi. Ennen vuotta 1994 U.S. GAAPin mukaan arvonalennus voitiin tehdä, jos osakkeiden yhteenlaskettu hankintahinta oli korkeampi kuin osakkeiden yhteenlaskettu markkina-arvo.

U.S. GAAP tilinpäätös tehdään vuodesta 1994 lähtien noudattaen uutta säännöstä (Financial Accounting Standard No. 115, "SFAS 115"), jonka mukaan vaihto-omaisuusosakkeet arvostetaan

markkina-arvoon. Markkina-arvon ja hankintarvon välinen erotus kirjataan oman pääoman oikaisuksi.

Vuonna 1996 yhtiö kirjasi arvonkorotuksia 5 844 000 mk aikaisempien vuosien arvonalennuksiin liittyen.

(c) Käyttöomaisuuden oikaisu

Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan yhtiö on kirjannut rakennusaikaiset korot vuosikuluksi. U.S. GAAPin mukaan kyseiset korkokustannukset on aktivoitava osana rakennuksen hankintamenoa ja poistettava rakennuksen poistosuunnitelman mukaisesti vaikutusaikanaan.

(d) Takaisinvuokraus

Vuonna 1992 samoin kuin aikaisempina vuosina yhtiö on myynyt ja vuokrannut takaisin eräitä kiinteistöjä. Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan kiinteistön myynnistä syntynyt tappio tai voitto kirjataan tuloslaskelmaan myynnin yhteydessä. Pääsääntöisesti U.S. GAAPin mukaan myynnin ja takaisinvuokrauksen yhteydessä saatu myyntitulo on jaksotettava vuokrasopimuksen kestoajalle. Tietyissä tapauksissa takaisinvuokrauksesta maksettu vuokra kirjataan korkokuluksi ja kiinteistön alkuperäisestä hankintahinnasta kirjataan poisto.

(e) Laskennallinen verovelka

U.S. GAAPin mukaan laskennallinen verovelka on laskettava kaikista julkaistavan tilinpäätöksen ja verotuksen perustana olevan tilinpäätöksen välisistä eroista. Vero lasketaan tilinpäätöshetkellä voimassa olevan verokannan mukaan.

U.S. GAAPin mukaiseen tilinpäätökseen on laskennallinen verovelka laskettu U.S. GAAPin ja suomalaisen tilinpäätöksen eroista sekä muista suomalaisen konsernitilinpäätöksen ja konserniyhtiöiden erillistilinpäätösten välisistä eroista.

(f) Käyttöomaisuusosakkeiden oikaisu

Vuonna 1990 yhtiö kirjasi 34 500 000 mk käyttöomaisuuden hankintamenoa liikearvona taseeseen. U.S. GAAPin mukaisesti kyseinen erä on käyttöomaisuuden hankintamenoa. Vuonna 1992 yhtiö teki 24 693 000 mk arvonalennuksen kyseisestä

liikearvosta suomalaisessa tilinpäätöksessä. Loppuosa 4 341 000 mk poistetaan seitsemässä vuodessa.

Kuten kohdassa (b) on mainittu, yhtiön U.S. GAAPin mukainen tilinpäätös tehdään SFAS 115-säännöksen mukaisesti. Käyttöomaisuusosakkeet arvostetaan markkina-arvoon. Markkina-arvon ja hankinta-arvon välinen erotus kirjataan oman pääoman oikaisuksi.

Vuonna 1996 yhtiö kirjasi arvonkorotuksia 135 185 000 mk aikaisempien vuosien arvonalennuksiin liittyen.

(g) Tulos/osake

Suomalaisen tulos/osake-tunnusluvun laskentaperusteet on esitetty sivulla 47. U.S. GAAPin mukainen laskentatapa perustuu U.S. GAAPin mukaiseen nettotulokseen ja keskimääräiseen osakkeiden lukumäärään.

(h) Käyttöomaisuuden arvonkorotus

Suomessa hyväksytyn kirjanpitokäytännön mukaan yhtiö on korottanut kirjanpidossa eräiden maa-alueiden ja rakennusten hankintamenoja. U.S. GAAP ei salli arvonkorotusten esittämistä tilinpäätöksessä.

(i) Omaisuuslajin vaihto

Vuonna 1994 Instrumentarium ja Oy Hackman Ab yhdistivät suurkeittiötoimintansa perustamalla uuden yhtiön, Hackman Metos Oy Ab:n. Instrumentarium omistaa Hackman Metos Oy Ab:sta 40 %. Instrumentarium myi uudelle yhtiölle käyttöomaisuutta ja kirjasi suomalaisessa tilinpäätöksessään 9 343 000 mk myyntivoiton. U.S. GAAPin mukaan myyntivoittoa ei kirjata, vaan se kirjataan velaksi, kunnes Instrumentariumilla ei ole osakkuusyhtiön toimintaan liittyviä vastuita ja velvoitteita.

Tase

Taulukossa on esitetty suomalainen tase ja U.S.GAAPin mukainen tase

(1 000 mk)	Suomalainen tilinpäätös		U.S. GAAPin mukainen tilinpäätös	
	1996	1995	1996	1995
Rahoitus- ja vaihto-omaisuus	1 496 754	1 502 332	1 452 104	1 424 100
Käyttöomaisuus	313 375	321 799	362 121	374 535
Konsernin liikearvo	102 396	124 656	100 534	122 174
Muu pitkäaikainen omaisuus	547 214	412 074	885 621	740 041
Vastaavaa yhteensä	2 459 739	2 360 861	2 800 380	2 660 850
Lyhytaikainen vieras pääoma	459 275	529 533	459 275	529 533
Pitkäaikainen vieras pääoma	138 809	183 589	281 242	328 824
Laskennallinen verovelka	129 361	140 105	221 929	219 750
Oma pääoma	1 732 294	1 507 634	1 837 934	1 582 743
Vastattavaa yhteensä	2 459 739	2 360 861	2 800 380	2 660 850

Tilintarkastajien lausunto

Olemme tarkastaneet sivuilla 50–53 olevat laskelmat konsernitilinpäätöksen tuloksesta ja omasta pääomasta, jotka on laadittu muuntaen suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaiset konsernitilinpäätökset United States Generally Accepted Accounting Principlen (U.S. GAAP) periaatteiden mukaisiksi. Mielestämme laskelmat ovat oikein laaditut.

Helsingissä, 3. maaliskuuta 1997.

COOPERS & LYBRAND OY

Göran Grén
KHT

Osoitteet

INSTRUMENTARIUM

Toimitusjohtaja Markku Talonen
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 394 1505

Varatoimitusjohtaja Olli Riikkala
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 146 3515

Taloussasto
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 146 4172
Matti Salmivuori

Henkilöstöosasto
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 146 3885
Leo Johansson

Kiinteistöosasto
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 394 1527
Aarne Reponen

ANESTESIA JA TEHOHOITO

DATEX-ENGSTRÖM-RYHMÄ
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 900
00031 DATEX-ENGSTRÖM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 146 3515
Hannu Ahjopalo

Datex-Engström
Teollisuuskatu 27, Helsinki
PL 900
00031 DATEX-ENGSTRÖM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 272 6532
Mona Grönstrand

Datex-Engström AB
Karlsbodavägen 18
Box 20109
S-161 02 BROMMA Ruotsi
puh. +46 8 629 3100
faksi +46 8 298 418
Arne Salo

Datex-Engstrom B.V.
Kantemarsweg 18
3871 AP HOEVELAKEN Hollanti
P.O.Box 22
3870 CA HOEVELAKEN Hollanti
puh. +31 33 253 5404
faksi +31 33 253 7223
Robert T. Wesselingh

Datex-Engstrom S.A.R.L.
17, rue de Jean-Elysée Dupuy
F-69410 CHAMPAGNE
AU MONT D'OR Ranska
puh. +33 478 666 210
faksi +33 478 432 658
Gunter Kopf

Datex-Engstrom, Inc.
2 Highwood Drive
Tewksbury, MA 01876 USA
puh. +1 508 640 0460
faksi +1 508 640 0469
John Geisel

Hoyer Klinikgeräte Handels
GmbH
David-Ricardo Strasse 14
D-28832 ACHIM-UPHUSEN
Saksa
puh. +49 421 486 40
faksi +49 421 486 4236
Torsten Stademann

Datex Engström Ibérica, S.L.
C/.Lanzarote, 10
Polígono Los Alamillos
28700 SAN SEBASTIÁN
DE LOS REYES
(Madrid) Espanja
puh. +34 1 663 7750
faksi +34 1 653 2761
Antonio Pérez Martínez

Tonometrics Division
Søbakken 31
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tanska
puh. +45 39 641 338
faksi +45 39 641 489
Bo Holte

TERVEYDENHUOLLON LAITTEET JA TARVIKKEET

DIAGNOSTINEN KUVANTAMI-
NEN JA HAMMASLÄÄKE-
TIETEELLISET TUOTTEET
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 146 3515
Folke Lindberg

Instrumentarium Imaging
Nahkelantie 160 04300 TUUSULA
PL 20 04301 TUUSULA
puh. (09) 258 851
faksi (09) 275 7276
Markku Wederhorn

Instrumentarium Imaging, Inc.
300, W. Edgerton Avenue
Milwaukee, WI 53207 USA
puh. +1 414 747 1030
faksi +1 414 481 8665
William J. Wenerowicz

LM-Dental
Lääkintämuovi Oy
Rydöntie 12 A 20360 TURKU
PL 729 20361 TURKU
puh. (02) 274 0100
faksi (02) 274 0117
Jaakko Packalén

L-Dental Products Lumme Oy
Norrbyn rantatie 8
21600 PARAINEN
puh. (02) 274 0100
faksi (02) 454 6444
Jaakko Packalén

MERIVAARA-RYHMÄ
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 260
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 394 11
faksi (09) 278 9824
Ilkka Laipio

Merivaara
Puustellintie 2 15150 LAHTI
puh. (03) 869 11
faksi (03) 869 444
Ilkka Laipio

Merivaara AB
Nordenflychtsvägen 55
P.O.Box 30140
S-104 25 TUKHOLMA Ruotsi
puh. +46 8 619 9300
faksi +46 8 137 000
Royne Hallström

Merivaara Norge A/S
Østensjøveien 18
P.O.Box 6022 Etterstad
N-0601 OSLO Norja
puh. +47 22 722 180
faksi +47 22 722 186
Per Michaelsen

Merivaara France S.A.R.L.
Parc de la Bussie
5, avenue Jules Vallès
F-95490 VAUREAL Ranska
puh. +33 1 3430 9900
faksi +33 1 3430 9012
Ilkka Laipio

Itka
Puustellintie 2 15150 LAHTI
puh. (03) 869 11
faksi (03) 869 444
Pekka Peltonen

Medko Medical Oy
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 260 00031 MEDKO MEDICAL
puh. (09) 394 11
faksi (09) 394 1913 tai
(09) 146 4048
Peter Tchernych

ZAO Medko Medikal
Krasnopresnenskaja nab., 12
The World Trade Center (WTC)
6th Entrance, Office 820
123610 MOSKOVA Venäjä
puh. +7 095 967 0645 tai
+7 095 967 0646
faksi +7 095 967 0647
Jurij Kochergin

ZAO Medko Medikal
Nab. reki Moiki, 11
191186 PIETARI Venäjä
puh. +7 812 325 8823 tai
+7 812 325 8824
faksi +7 812 325 8825
Peter Tchernych

A/S Instrumentarium
Magdaleena tn. 3E-37
EE-0013 TALLINNA Viro
puh. +372 6 502 545 tai
+372 6 502 546
faksi +372 6 502 544
Tiit Maasik

Instrumentarium SIA
12 Teatra Str., Suite 1a
LV-1050 RIIKA Latvia
puh. +371 7 216 128
faksi +371 7 216 334
Tiit Maasik

INSTRUMED
Vitikka 1, Espoo
PL 300
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 5281
faksi (09) 524 144
Jouni Pohjonen

MEDINOVUM
Vitikka 1 C, Espoo
PL 280
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 5281
faksi (09) 528 2205
Pekka Mäkelä

SOXIL S.p.A
Via Cassanese, 100
20090 SEGRATE (MI) Italia
puh. +39 2 216 931
faksi +39 2 2692 6226
Seppo Oksanen
Filip Heilpern

OPTIIKKA

Pekka Perttilä
Vitikka 1, Espoo
PL 500
00031 INSTRUMENTARIUM
puh. (09) 5281
faksi (09) 502 1551
Myymälät Keijo Karvonen
Markkinointi Raimo Tikkanen

AB Ögat
Korta gatan 4
S-171 54 SOLNA Ruotsi
puh. +46 8 284 210
faksi +46 8 283 310
Pekka Perttilä

A/S Instruest
Pärnu mnt. 32
EE-0001 TALLINNA Viro
puh. +372 6 443 600
faksi +372 2 445 747
Pekka Perttilä

ZAO Instrumentarium
13 linia, 14
199034 PIETARI Venäjä
puh. +7 812 3559 989
faksi +7 812 3557 763
Pekka Perttilä

ERILLISYKSIKÖT

OY BERGENHEIM YHTIÖT AB
Vitikka 1 B, Espoo
PL 700 00031 BERGENHEIM
puh. (09) 528 41
faksi (09) 502 3203
Tuula Seppänen

INSTRU DATA OY
Niittylämpökuu 10
00620 HELSINKI
PL 138 00621 HELSINKI
puh. (09) 584 460
faksi (09) 757 3515
Dan Högström

Instru Data ZAO
51, V.O. Sredniy pr.
199178 PIETARI Venäjä
puh. +7 812 110 4133
faksi +7 812 327 9843
Christian Weisbrodt

UAB Instru Data
Liepyno 7
LT-2600 VILNA Liettua
puh. +370 2 727 747
faksi +370 2 727 337
Christian Weisbrodt

Instru Data SIA
Teatra iela 12 no 1A
LV-1050 RIIKA Latvia
puh. +371 2 216 397
faksi +371 2 216 482
Christian Weisbrodt

Instru Data A/S
Uus-Tatari 16-36
EE-0001 TALLINNA Viro
puh. +372 6 461 690
faksi +372 6 461 691
Heikki Rosendahl

OY TEKNO-REMA AB
Vitikka 1, Espoo
PL 800 00031 TEKNO-REMA
puh. (09) 5281
faksi (09) 523 882
Juha Uskali

INSTRUMENTARIUM

Katuosoite: Kuortaneenkatu 2, Helsinki

Postiosoite: PL 100, 00031 INSTRUMENTARIUM

Puhelin: (09) 394 11, faksi (09) 146 4172

Internet: <http://www.instrumentarium.fi>